Justiziaren Plan Estrategikoa
2022-2028
Plan Estratégico de Justicia

Desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea errazteko plana

EUSKO JAURLARITZA — GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA
DEPARTAMENTO DE IGUALDAD, JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2023

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi Nagusiaren katalogoan aurki daiteke:
https://www.katalogoak.euskadi.eus/katalogobateratua

Argitaraldia:
1.a, 2023ko abendua

Ale-kopurua:
40 ale
© Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa
Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako saila
Internet:
www.euskadi.eus

Argitaratzailea:
Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco
Donostia-San Sebastián, 1. 01010 Vitoria-Gasteiz

Autoretza:
Justizia Zuzendaritza
Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila

Itzulpena:
IZO. IVAPeko Itzulpen Zerbitzu Ofiziala

Inprimaketa:
Eusko Jaurlaritzaren Inprenta eta Erreprografia Zerbitzua

L.G.:
LG G 569-2023

ISBN:
978-84-457-3741-5

Edukia

1. Planaren sarrera 5

1.1. Aurkezpena 5

1.2. Helburuak 7

1.3. Denbora-muga 7

1.4. DPJSParen egitura 7

1.5. Genero-ikuspegia txertatzea 8

1.6. Hizkuntza-normalizazioa 8

2. Testuingurua 9

2.1. Gizarte- eta arau-arloko aldaketa 9

Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioa 9

Brasiliako arauak 9

Europar Batasuna 9

8/2021 Legea, ekainaren 2koa, desgaitasuna duten pertsonei beren gaitasun juridikoa baliatzen laguntzeko legeria zibila eta prozesala aldatzen duena 10

Ahalmen juridikoari eta prozedura-doikuntzei buruz indarrean den bestelako araudia 11

2.2. Justizia Ministerioaren 2030eko Justizia Plana 11

2.3. Euskal Autonomia Erkidegoko eraikinak irisgarriak izateko arau teknikoak 12

3. Egoeraren diagnostikoa 12

3.1. Iturriak 12

3.2. Datuak, EAEko estatistikak 14

Estatistikako Institutu Nazionala. Desgaitasunari, Autonomia Pertsonalari eta Mendetasun Egoerei buruzko Inkesta (EDAD, 2020) 14

IMSERSO 2021 15

3.3. Eraikin eta instalazio judizialen irisgarritasuna 17

Eraikinetako sarrerak 18

Barruko eremuen mugikortasuna 18

Igogailuak 18

Epaiketa-aretoak eta beste gela batzuk 19

Komunak 19

Seinaleztapena 19

3.4. Komunikazio- eta ulermen-oztopoak 20

3.5. Prozedura-doikuntzak 21

3.6. Prestakuntza 21

3.7. Hautemandako tratua 21

3.8. 8/2021 Legea indarrean jarri aurretik ezintasun-prozeduretan hartutako neurrien berrikuspenak 22

3.9. Diagnostikoaren elementurik garrantzitsuenak 22

Honako hau falta zaigu: *22*

Honetan aurrera egin dugu: *23*

4. Zer garen eta nola nahi dugun ikus gaitzaten 24

4.1. Misioa 24

4.2. Ikuspegia 24

5. 2023-2027ko DPJSParen ekintza-plana 25

5.1. Ildo estrategikoak eta helburuak 25

5.2. Proiektuak, ildo estrategikoen arabera 27

5.3. Proiektuen fitxak 28

5.4. DPJSPa betearazteko kronograma 41

5.5. Adierazleen taula 42

5.6. Aurreikusitako inbertsioak 44

Proiektuen finantzaketa *44*

2.IEren banakapena, egoitza judizialen arabera *45*

6. Kudeaketa- eta gobernantza-eredua 46

6.1. Lanketa 46

6.2. Kudeaketa-eredua 47

Kudeaketa-ereduaren printzipioak *47*

Antolamendu-eredua *48*

Baliabideak *50*

6.3. Jarraipena eta ebaluazioa 51

I. eranskina: Eraikin judizialen irisgarritasuna 52

II. eranskina: Inkesta 59

AII.1 Galdetegia irakurketa errazean 59

AII.2 Emaitzak 66

1. Planaren sarrera

1.1. Aurkezpena

Desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea errazteko plana (aurrerantzean, DPJSP) Euskadiko Justizia Plan Estrategikoan (2022-2028) jasotzen diren proiektuetako bat da, eta pertsona kalteberenei justiziarako sarbidea errazteko ildo estrategikoaren barruan dago kokatuta.

Justiziaren Plan Estrategikoa 2022-2028

Ildo estrategikoen mapa

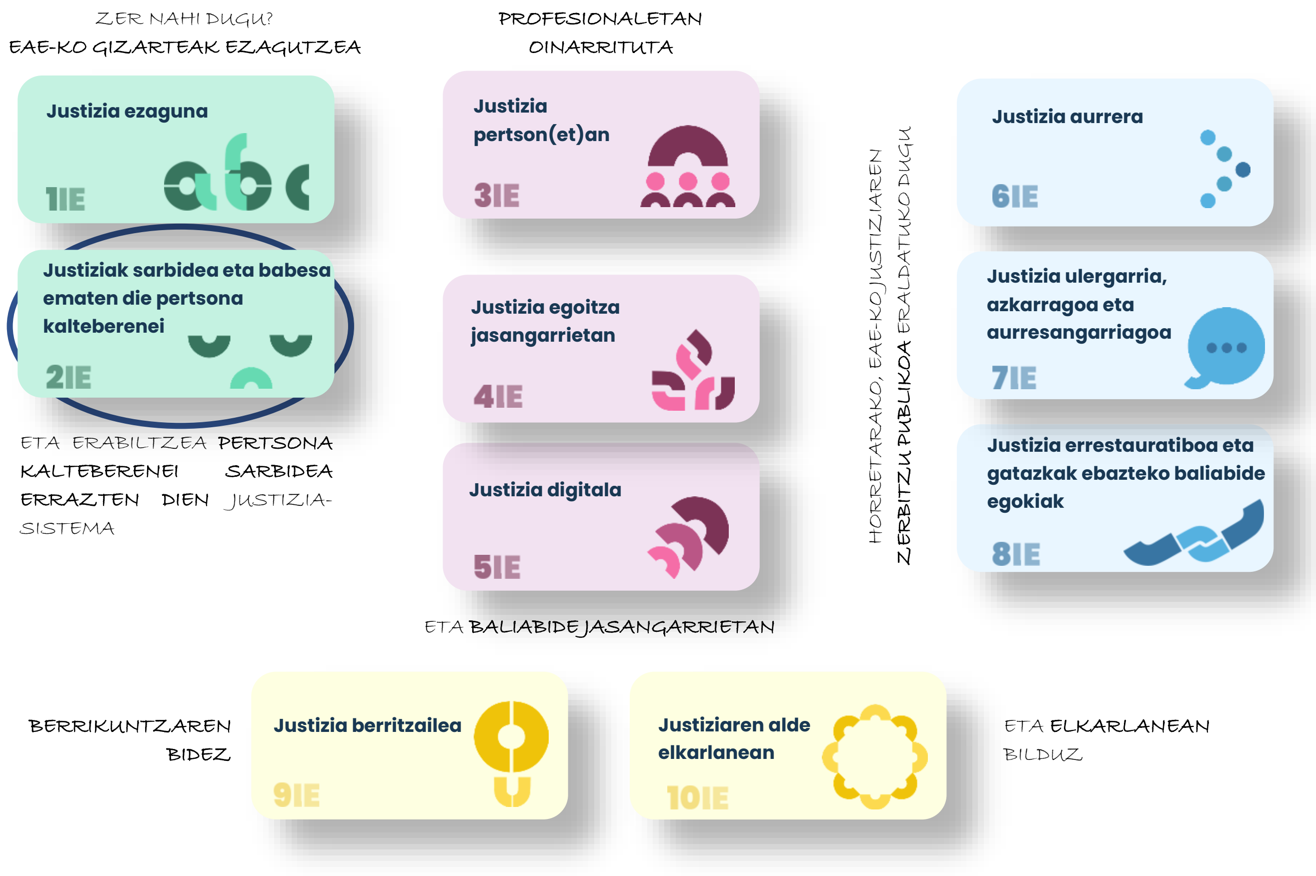

Ildoak, programak eta ekintzak

Deskribapena | **Helburua**

2IE Justiziak sarbidea eta babesa ematen die pertsona

Deskribapena	Helburua
EAEko gizartea bidezkoagoa, solidarioagoa eta inklusiboagoa izan dadin bultzatzea, pertsona kalteberenekin lotutako justiziarekiko lankidetza-zerbitzu guztiak indartuz.	Justiziarekin lankidetzan aritzeko zerbitzu gehiago eta hurbilagoak garatzea; horiek gehiago babesten dituzte pertsona kalteberenen kolektiboak (biktimak, emakumeen aurkako indarkeriaren biktimak, emakumeak, gazteak, adingabeak, adinekoak, dibertsitate funtzionala duten pertsonak, doako justiziaren onuradunak, migratzaileak, etab.).

Ildo estrategikoa	Programa	Proiektuak
2.IE JUSTIZIAK SARBIDEA ETA BABESA EMATEN DIE PERTSONA KALTEBERENEI	***Justiziarako irispidea erraztea***	6P. Justiziarako sarbidean berdintasuna laguntzea
		7P. Doako justizia, gehiago eta hobeto
		8P. Orientazio judiziala
		9P. Justiziarekin lankidetzan aritzeko zerbitzu-ereduaren bilakaera
	Biktimak lehenik	10P. Emakumearen aurkako indarkerien biktimei laguntzea. EAIBaren planaren garapena
		11P. Biktimari Laguntzeko Zerbitzua sendotzea
	Pertsona kalteberenei laguntzea	12P. Justizia eta Emakumeak Programa
		13P. Justizia eta Adingabeak Programa
		14P. Gazte Justizia Plana
		15P. Justizia eta Adinekoak Programa
		16P. Justizia eta Migratzaileak Programa
		17P. Desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea errazteko ekintza-plana

1.2. Helburuak

Desgaitasuna duten pertsonek justiziarako sarbidea izatea bermatzea, modu eraginkorrean eta gainerako herritarren baldintza berberetan.

Desgaitasunen bat duten pertsonek beren gaitasun juridikoa modu autonomo batez erabil dezaten laguntzea.

Desgaitasuna duten pertsonen eskubideak justiziaren eremuan bermatzeko behar diren antolaketa-bitartekoak eta giza baliabideak hornitzea.

1.3. Denbora-muga

DPJSPak lau urte iraungo ditu; alegia, 2023ko hirugarren hiruhilekotik 2027ko bigarren hiruhilekora. Eraikinetako irisgarritasun fisikoaren arloko jarduketek, ordea, bat etorri beharko dute Egoitza Judizialen Planarekin (2022-2030), eta, kasu batzuetan, denbora-muga hori gainditu ahalko dute.

1.4. DPJSParen egitura

Testuingurua eta diagnostikoa
- Gizarte- eta arau-arloko aldaketa
- Irisgarritasuna hainbat eremutan

Misioa, ikuspegia
- Planaren izateko arrazoia
- Nola nahi dugun ikus gaitzaten proiektuak garatu ondoren

Ekintza-plana
- Jardun-ildoak edo -eremuak
- Gauzatu behar diren proiektuak
- Kronograma
- Aurrekontua

Kudeaketa- eta jarraipen-eredua
- Indarraldian aplikatuko diren kudeaketa- eta jarraipen-mekanismoak ezartzen ditu

1.5. Genero-ikuspegia txertatzea

Proiektu eta ekimen guztietan, honako jarraibide hauek hartu beharko ditugu kontuan:

- Gaztelaniaz *personas* diotenean (herritarrak, gizartea, epaileak, fiskaltza, Justizia Administrazioko letraduak, Justizia Administrazioko langileak, abokatuak, prokuradoreak, lan-harremanetako gradudunak, elkarteak, erabiltzaileak...), emakumeei eta gizonei buruz ari dira, eta premia desberdinak dauzkate eskubideak baliatzeari dagokionez eta, halaber, aukera desberdinak dauzkate baliabide ekonomiko, kultural eta teknologikoak eskuratzeko edo parte hartzeko orduan.
- Herritarrak, erabiltzaileak, gizartea, enplegatu publikoak eta abar aipatzen ditugunean, errealitatea den modukoa egin beharko dugu ikusgai: herritarrak emakumeak eta gizonak dira, % 50ean ia. Barne-operadore juridikoen artean, berriz, % 60 baino gehiago dira emakumeak. Eta, gure zerbitzuen hartzaileen artean, gizonak baino emakume gehiago egongo dira, edo alderantziz, zerbitzuak zein diren; halere, kontuan hartu beharko dugu premietan eta baliabideetarako irispidean desberdintasunak dituztela. Beraz, sexismoa saihestu behar dugu.
- Kontuan hartuko ditugu hala berdintasun-arloan aplika daitekeen legedia, nola Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VII. Plana.
- Emakunderen, Eusko Jaurlaritzaren eta UPV/EHUren web-orrietan eskuragarri dauden baliabideak eta tresnak erabiliko ditugu, errazagoa izan dadin genero-ikuspegia txertatzea; hala nola: hizkunera eta irudi ez-sexistak erabiltzeko gidak, bideoak, txekeo-tresnak, berdintasun-klausulak, dirulaguntzak eta hitzarmenak, egoera bereizgarriei testuingurua jartzeko materialak eta abar.

1.6. Hizkuntza-normalizazioa

Plana egiteko, aintzat hartu dugu hizkuntza-normalizazioaren ikuspegia; bereziki, honako dekretu honetan xedatutakoari heldu diogu: 174/2010 Dekretua, ekainaren 29koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Administrazioko hizkuntza-normalkuntzari buruzkoa.

2. Testuingurua

2.1. Gizarte- eta arau-arloko aldaketa

Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioa

Nazio Batuen 2008ko Konbentzioak paradigma-aldaketa ekarri zion desgaitasuna duten pertsonen autonomiaren aitortza juridikoari. Hala, eredu medikoaren ordez, eskubideetan oinarritutako gizarte-ereduaren alde egin zen, eta eskubideak bete-betean baliatzeko laguntza-prozesuak gailendu ziren, eredu ongile, asistentzialista eta segregazionisten aurrean. Halaber, agindu bat ezarri zen estatu kideetarako, *desgaitasuna duten pertsonak justiziara gainerakoen baldintza berberetan irits daitezen bermatzekoa*[1], hain zuzen ere.

Brasiliako arauak

Iberoamerikako XIV. Goi-bilera Judizialean (2008) Brasiliako arauak onetsi ziren, pertsona kalteberek justiziarako sarbidea izateari buruzkoak. Justizia-sistemetako eragile guztiei daude zuzenduta, eta Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioan bezala definitzen dute desgaitasuna. Halaber, justiziarako irispidea bermatzeko irizpideak eta neurriak ematen dituzte:

Desgaitasuntzat jotzen da urritasun fisiko, mental edo sentsoriala, iraunkorra nahiz aldi baterakoa, baldin eta eguneroko funtsezko jarduera bat edo gehiago egiteko ahalmena mugatzen badu; gainera, ingurune ekonomiko eta sozialak eragin dezake desgaitasuna, edo larriagotu[2].

Beharrezko diren baldintzak ezarri beharko dira desgaitasuna duten pertsonek justizia-sistemarako sarbidea izan dezaten, behar diren zerbitzu judizial guztiak erabiltzeko neurriak barne hartuta, eta, era berean, pertsona horien segurtasuna, mugikortasuna, erosotasuna, ulermena, pribatutasuna eta komunikazioa bermatzen dituzten baliabide guztiak eduki beharko dira[3].

Europar Batasuna

Europar Batasunak, Europar Batasunaren Oinarrizko Eskubideen Gutunean nahiz Giza Eskubideak eta Funtsezko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenean, pertsona guztiei aitortzen die Legearen aurrean berdinak izateko eta diskriminazioaren aurrean babesa jasotzeko eskubidea.

Europar Batasunaren Oinarrizko Eskubideen Gutunak ezartzen duenez, *Batasunak aitortu eta errespetatu egiten du desgaitasuna duten pertsona guztiek dutela eskubidea independenteak izatea, gizarteratu eta laneratzea eta komunitateko bizitzan parte hartzea bermatzeko diseinatzen diren neurriez baliatzeko*[4].

Europako Batzordeak, 2010eko azaroan, honako estrategia hau onetsi zuen: *EBren 2010-2020ko Desgaitasun Estrategia: Konpromiso berritu bat, oztoporik gabeko Europa baterako*. Estrategiak, baita berori garatzen duten zuzentarauek ere, helburutzat dute desgaitasuna duten pertsonei gizartean gainerakoen baldintza berberetan parte hartzea galarazten dieten oztopoak desagerraraztea.

---

[1] Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioa, 13. art.

[2] Brasiliako arauak, egoera kalteberan dauden pertsonek justiziarako sarbidea izateari buruzkoak, 7. araua.

[3] Brasiliako arauak, egoera kalteberan dauden pertsonek justiziarako sarbidea izateari buruzkoak, 8. araua.

[4] Europar Batasunaren Oinarrizko Eskubideen Gutuna, 26. art.

8/2021 Legea, ekainaren 2koa, desgaitasuna duten pertsonei beren gaitasun juridikoa baliatzen laguntzeko legeria zibila eta prozesala aldatzen duena

Nazioartean izandako aldaketa guztiak bi unetan eraman dira Espainiako legedira:

- 26/2011 Legea, abuztuaren 1ekoa, araudiak Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentziora egokitzekoa dena, eta irailaren 16ko 1276/2011 Errege Dekretua, 26/2011 Legea garatzen duena. Bi arauek daukate jatorria Ministroen Kontseiluak 2010eko erabakian onetsitako txosten batean; izan ere, bertan zehazten dira Espainiako legedia Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko NBEren Konbentziora egokitzeko behar diren neurriak (NBEk hainbat ministeriotako sailei agindu zien erreformak susta zitzatela haien eskumen-eremuan).
- 8/2021 Legea, ekainaren 2koa, desgaitasuna duten pertsonei beren gaitasun juridikoa baliatzen laguntzeko legeria zibila eta prozesala aldatzen duena.

8/2021 Legeak, besteak beste, Kode Zibila, Prozedura Zibilaren Legea, Borondatezko Jurisdikzioaren Legea eta Erregistro Zibilaren Legea aldatu zituen, eta aurreko sistema aldatzeko oinarriak finkatu; izan ere, ordura arte, nagusi zen desgaitasuna zuten pertsonak beraiei eragiten zieten erabakietan agindu judizialez ordezkatzeko joera. Hala, pertsona horien borondatea eta lehentasunak errespetatzeko eredu baten alde egin zen, haiek izan zitezen, oro har, beren erabakiak hartzeko eskudunak.

Sistema berriaren ideia nagusia da ahalmen juridikoa baliatzen laguntzea hala behar dutenei, unean uneko laguntzak nahiz iraunkorrak izan gorabehera. Laguntza horiek, gainera, goitik behera errespetatu behar dituzte desgaitasuna duten pertsonen eskubideak, borondatea eta lehentasunak, eta haien inguruabarretara egokituta egon behar dute.

Hala, ezgaitasun-kausak ezabatu ziren Kode Zibiletik; gaitasuna aldatzeko prozedura desagertu zen, eta legezko zaintzaren instituzio tradizionalak (tutoretza, guraso-ahal birgaitua edo luzatua eta zarrastelkeria-deklarazioa) desagertu ziren.

Esparru berrian, desgaitasuna duten pertsonei **ahalmen juridikoa baliatzen laguntzeko neurriak** gehienbat borondatezkoak dira, ez judizialak:

1. Borondatezko neurriak: prebentzio-ahalordeak eta autokuradoretza.
2. Izatezko zaintza *egokia, nahikoa eta eraginkorra* (arauan indartu da).
3. Laguntza-neurri judizialak:
   a. Kuradoretza (asistentziala, salbuespenez bakarrik ordezkaritzazkoa). Laguntza-neurri iraunkorrak 3 urtera berrikusi behar dira (6 urtera luza daiteke epea);
   b. Defendatzaile judiziala: unean uneko jarduketetarako izendatzen da, izatezko kuradorearekin edo zaintzailearekin interes-gatazka egon daitekeenean.

Lehen, Espainiako ordenamenduan, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei buruzko erregulazio bat zegoen, azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuan jasotzen zena (desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorraren testu bategina onartzen duena), eta arau horrek Justizia Administrazioa hartzen zuen aplikazio-eremuan.

Legedi prozesalean ere (adibidez, Zigor Kodearen 25. artikuluan, Prozedura Kriminalaren Legearen 433. artikuluan eta Biktimaren Estatutuaren 21.1 artikuluan), desgaitasuna aintzat hartzen zen alderdi batzuetan, honako gai hauen inguruan: desgaitasuna duten pertsonei laguntzea, horixe eskatuz gero; atxilotuak, entzumen-desgaitasuna badauka, interprete batek doan laguntzeko eskubidea izatea edo informazioa desgaitasun-mailara egokituta jasotzeko eskubidea izatea.

Gero, 6/2022 Legeak, martxoaren 31koak, Desgaitasuna duten pertsonen eskubideen eta haien gizarteratzearen Lege Orokorraren testu bategina aldatzen duenak, irisgarritasun kognitiboaren terminoa sartu zuen, eta hura eskatzeko eta aplikatzeko baldintzak ezarri eta arautu zituen.

Ahalmen juridikoari eta prozedura-doikuntzei buruz indarrean den bestelako araudia

- 4/2015 Legea, apirilaren 27koa, Delituaren Biktimaren Estatutuarena.
- 15/2015 Legea, uztailaren 2koa, Borondatezko Jurisdikzioarena.

2.2. Justizia Ministerioaren 2030eko Justizia Plana

Desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea errazteko plana (2023-2027) bat dator Justizia Ministerioaren 2030eko Justizia Estrategiarekin (10 urtera begirakoa da). Estrategia hori gobernantza partekatuan garatu da, eta, ekintzen artean, 7.2 proiektua jasotzen du, justiziarako sarbideari buruzkoa:

7.2 proiektua: Irisgarritasuna eta desgaitasuna

1. HELBURUA: ESKUBIDE ETA ASKATASUNAK ERABILTZEKO AUKERA

PROGRAMAK	PROIEKTUAK	AZPIPROIEKTUA
JUSTIZIA ESKURAGARRITASUNA	1. Sarbide unibertsala	1.1 Doako Laguntza Juridikoaren eta Ofiziozko Txandaren sistema eraginkorrao
		1.2 Defentsa-eskubideari buruzko legea
	2. Hizkuntza irisgarria	2.1 Hizkuntza juridikoaren argitasuna
		2.2 Hizkuntza-normalizazioa Justizia Administrazioan
	3. Oinarrizko lege-hezkuntza	3.1 Desparekotasunak konpontzeko hezkuntza
JUSTIZIAKO PROFESIONALAK	4. Sarbidea eta garapen profesionala	4.1 Lan-esparrua berriz diseinatzea
	5. Prestakuntza	5.1 Unibertsitateko prestakuntza
		5.2 Etengabeko prestakuntza
	6. Berdintasuna eta kontziliazioa	6.1 Berdintasun- eta kontziliazio-plana
GIZARTE-ERREALITATE BERRIAK	7. Talde ahulen irisgarritasuna	7.1 Irisgarritasuna eta zahartzea
		7.2 Irisgarritasuna eta ezgaitasuna
	8. Biktimen eta salatzaileen babesa	8.1 Biktimen babesa
		8.2 Salatzailearen babesa
	9. Azterlan sozio-juridiko proaktiboak	9.1 Azterlan sozio-juridiko proaktiboak

2030eko Justizia Planaren barruan, 2022ko martxoaren 25eko Justizia Konferentzia Sektorialean, **irisgarritasun-arloan egoitza jasangarriak birgaitzeko estandarra** onetsi zen

Lan hori Justizia Konferentzia Sektorialean gauzatzen ari da, lantalde batzuen bidez, eta hainbat jardun-eremutan esku hartzea proposatzen du. Bada, jardun-eremuotako bat 8.a da, irisgarritasun unibertsalaren ingurukoa.

Egoitza judizialetako tokiak diseinatu eta hornitzeko eskumena duten administrazioei birgaitzeetan nahiz obra berrietan erreferentzia gisa balioko dien proposamen bat ezartzea da helburua, edozein desgaitasun daukan edonork gainerako erabiltzaileen baldintza berberetan edozein ekintza egin ahal izateko moduan egon daitezen egokituta tokiok.

Esparru horretan onetsitako irizpideek, beraz, plan hau gidatuko dute.

2.3. Euskal Autonomia Erkidegoko eraikinak irisgarriak izateko arau teknikoak

Era berean, aintzat hartu behar dira bi arau hauetan eraikinen irisgarritasunari buruz ezartzen diren arau teknikoak: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa, eta 68/2000 Dekretua, apirilaren 11koa, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio eta komunikazioko sistemen irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituena.

3. Egoeraren diagnostikoa

3.1. Iturriak

EAEko justiziaren irisgarritasun-mailaren diagnostikoa egiteko, administrazio publikoen eta hirugarren sektoreko erakundeen dokumentu- eta estatistika-iturriez gainera, bi tresna espezifiko erabili ditugu:

- Ebaluatuko diren eraikin publikoen irisgarritasun fisikoko elementu nagusiak jasotzen dituen taula bat, non, besteak beste, justizia-jauregien planoak eta dokumentazio teknikoa, dauden arkitektura-oztopoak eta abar jasotzen baitira (1. eranskina).
- Galdetegi bat, Edeka plataforman sartuta dauden elkarteen sareetan banatu dena, Justizia Administrazioarekin harremanen bat daukaten edo eduki duten desgaitasuna duten pertsonek hautemandako zailtasunen berri izateko: oztopo fisikoak, komunikazio- edo ulermen-oztopoak, prozedura-doikuntzak, pertsonen trebakuntza eta jasotako tratua.

  147 lagunek erantzun diote galdetegiari, eta esperientzia nahiz iruzkin ugari jaso dira eremu bakoitzean eskainitako tarteetan.

Oztopo fisikoak

- Eraikin judizialetara iristeko zailtasunak
- Eraikinetako egokitzapenak eta laguntza-elementuak
- Seinale adierazleak

Komunikazio-oztopoak egotea

- Informazio-eskaerei egoki erantzutea
- Parte hartzea
- Ideiak erraz adieraztea
- Solaskideek ulertu eta sinestea

Ulermen-oztopoak egotea

- Informazio ulerkorra ematea, pertsonala zein orokorra
- Telefonoz edo Internetez jasotako informazioa
- Epaiketa-aretoetan laguntza-elementuak egotea
- Erabilitako hizkera

Prozedura-doikuntzak

- Doikuntza eraginkorrak
- Eskabidearen izapidea
- Komunikazio-elementu egokiak
- Erraztaileak edo interpreteak

Pertsonen trebakuntza

- Epaileak, fiskalak eta JAL
- Langileak
- Kanpoko operadore juridikoa

Hautemandako tratua

- Diskriminazioaren pertzepzioa
- Hurbiltasuna, enpatia
- Oharrak

3.2. Datuak, EAEko estatistikak

Estatistikako Institutu Nazionala. Desgaitasunari, Autonomia Pertsonalari eta Mendetasun Egoerei buruzko Inkesta (EDAD, 2020)

16- Euskal Autonomia Erkidegoa	Guztira	Ikusmena	Entzumena	Komunikazioa	Ikaskuntza, ezagutza-aplikazioa eta zeregien gauzapena	Mugikortasuna	Autozainketa	Etxeko bizitza	Pertsonen arteko elkarrekintzak eta harremanak
Guztira									
Guztira	**171,8**	**31,1**	**55,3**	**38,2**	**27,4**	**99,7**	**56,1**	**81,2**	**25,7**
6-44 urte	21,1	3,2	1,9	8,1	6,5	9,6	7,6	8,3	10,1
45-64 urte	37,3	7,6	13	4,6	2,9	18,7	5	12,8	2,9
65-79 urte	50,1	9,5	17,3	7,2	4,1	27,9	12	17,5	3,2
80 urte eta gehiago	63,3	10,9	23,1	18,4	13,9	43,5	31,4	42,5	9,4
Gizona									
Guztira	**69,8**	**12,5**	**21,7**	**17,1**	**10,7**	**34,9**	**20**	**28,4**	**11,4**
6-44 urte	13,5	1,4	1,1	6,2	5,3	6,2	5,4	6,3	7,1
45-64 urte	17	3,2	6,4	2,1	0,9	8,6	2,2	5	1,2
65-79 urte	22	4,6	7,9	2,8	1,1	10,5	5,5	6,9	0,8
80 urte eta gehiago	17,4	3,3	6,3	6	3,4	9,6	6,9	10,1	2,3
Emakumea									
Guztira	**102**	**18,7**	**33,6**	**21,1**	**16,7**	**64,8**	**36,1**	**52,7**	**14,2**
6-44 urte	7,6	1,7	0,9	1,8	1,2	3,4	2,3	2	3
45-64 urte	20,3	4,4	6,6	2,4	1,9	10,1	2,8	7,8	1,7
65-79 urte	28,1	4,9	9,4	4,4	3,1	17,4	6,5	10,5	2,4
80 urte eta gehiago	45,9	7,5	16,7	12,4	10,5	33,9	24,5	32,4	7,1

EAEn desgaitasuna duten 6 urtetik gorako biztanleak, desgaitasun-taldearen, sexuaren eta adinaren arabera. 2020. urtea. Iturria: EIN

**Oharrak:*

- *Unitateak: milaka pertsona*
- *Pertsona batek desgaitasun-talde bat baino gehiagoko desgaitasunak eduki ditzake.*
- *5.000 pertsona baino gutxiagoko gelaxketako datuak tentuz hartu behar dira, laginketa-akats handiak izan baititzakete.*

IMSERSO 2021

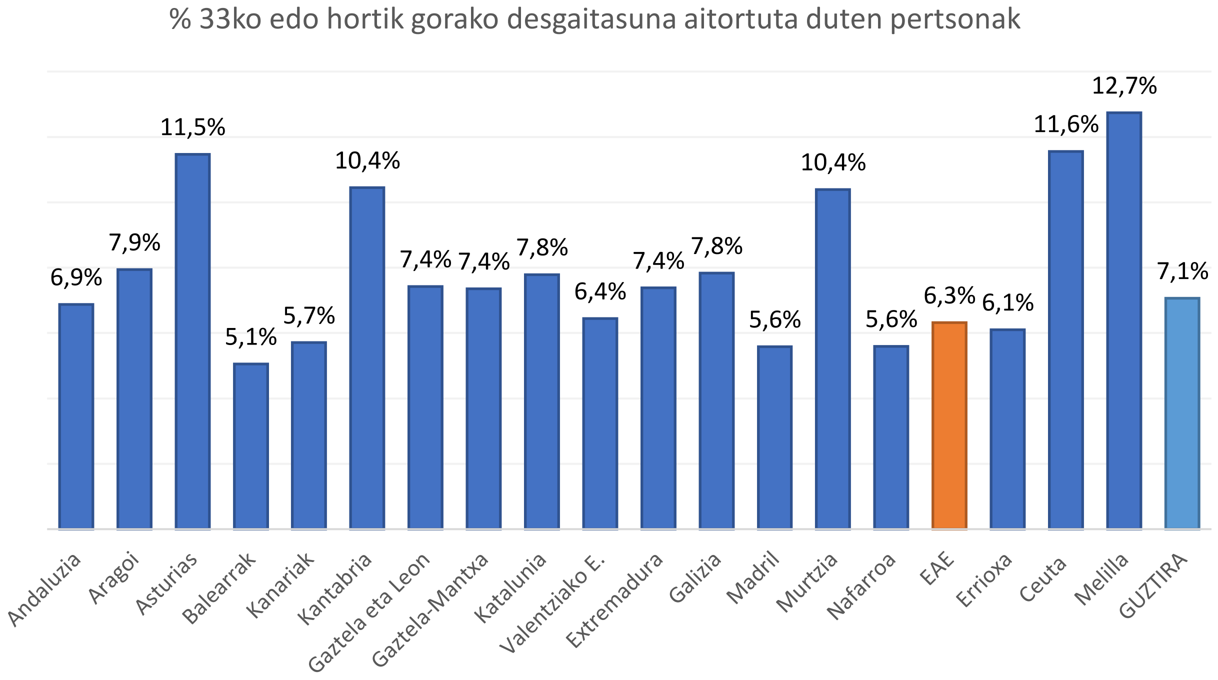

	% 33KO EDO HORTIK GORAKO DESGAITASUNA AITORTUTA DUTEN PERTSONAK									
	% 33tik % 100era		% 33tik % 44ra		% 45etik % 63ra		% 64tik % 74ra		% 75etik % 100era	
	Kop.	%a, guztira baloratuei dagokienez	Kop.	%a, desgaitasuna duten pertsonei dagokienez	Kop.	%a, desgaitasuna duten pertsonei dagokienez	Kop.	%a, desgaitasuna duten pertsonei dagokienez	Kop.	%a, desgaitasuna duten pertsonei dagokienez
EAE	**139.896**	**% 74,1**	**59.797**	**% 42,7**	**29.976**	**% 21,4**	**28.954**	**% 20,7**	**21.169**	**% 15,1**
Araba	21.742	% 71,2	9.397	% 43,2	5.340	% 24,6	3.844	% 17,7	3.161	% 14,5
Bizkaia	66.804	% 69,5	30.028	% 44,9	13.006	% 19,5	15.292	% 22,9	8.478	% 12,7
Gipuzkoa	51.350	% 82,6	20.372	% 39,7	11.630	% 22,6	9.818	% 19,1	9.530	% 18,6

Aitortutako desgaitasun-mailaren arabera baloratutako pertsonak EAEn, probintzien eta sexuaren arabera. 2021. urtea. Iturria: Imserso

EAE GUZTIRA: >= % 33ko desgaitasun-maila aitortuta duten pertsonak	**139.896** lagun **% 6,30**, biztanleriari dagokionez

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO

GERTATZEN DEN LEHENENGO URRITASUNA, AUTONOMIA-ERKIDEGOAREN, PROBINTZIAREN ETA ADINAREN ARABERA.

	% 33tik % 100era							
	GUZTIRA		< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
Desgaitasun osteoartikularra	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	Kop.	Kop.	Kop.	Kop.	Kop.	Kop.
EAE	35.042	% 3,6	45	172	712	12.702	11.944	9.467
Araba	6.534	% 0,7	4	44	188	2.754	2.072	1.472
Bizkaia	12.147	% 1,3	32	74	281	4.736	4.222	2.802
Gipuzkoa	16.361	% 1,7	9	54	243	5.212	5.650	5.193
D. neuromuskularra	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	16.823	% 5,4	150	553	994	7.956	4.769	2.401
Araba	2.615	% 0,8	29	97	215	1.244	653	377
Bizkaia	8.068	% 2,6	95	283	437	3.964	2.322	967
Gipuzkoa	6.140	% 2,0	26	173	342	2.748	1.794	1.057
Gaixotasun kronikoa	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	27.037	% 4,7	127	356	855	11.260	9.845	4.594
Araba	5.207	% 0,9	26	92	199	2.157	1.787	946
Bizkaia	12.965	% 2,3	91	199	433	5.534	4.771	1.937
Gipuzkoa	8.865	% 1,5	10	65	223	3.569	3.287	1.711
D. intelektuala	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	9.964	% 3,5	172	857	2.085	5.779	940	131
Araba	1.087	% 0,4	37	109	224	583	116	18
Bizkaia	6.171	% 2,2	79	507	1.326	3.631	550	78
Gipuzkoa	2.706	% 1,0	56	241	535	1.565	274	35
D. mentala	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	26.312	% 4,5	295	1.658	2.392	14.863	5.070	2.034
Araba	1.804	% 0,3	88	218	254	942	215	87
Bizkaia	15.404	% 2,7	133	1.136	1.506	8.775	2.887	967
Gipuzkoa	9.104	% 1,6	74	304	632	5.146	1.968	980
Ikusmeneko d.	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	9.823	% 4,5	33	161	414	3.666	3.074	2.475
Araba	1.809	% 0,8	11	27	89	706	521	455
Bizkaia	4.965	% 2,3	18	99	189	1.840	1.572	1.247
Gipuzkoa	3.049	% 1,4	4	35	136	1.120	981	773
Entzumeneko d.	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	10.671	% 5,4	60	190	379	3.622	3.627	2.793
Araba	1.369	% 0,7	10	42	68	551	409	289
Bizkaia	5.943	% 3,0	40	102	209	1.982	2.167	1.443
Gipuzkoa	3.359	% 1,7	10	46	102	1.089	1.051	1.061
Gor-itsutasuna	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	34	% 3,3	0	1	0	10	13	10
Araba	7	% 0,7	0	0	0	2	2	3
Bizkaia	22	% 2,1	0	1	0	6	9	6
Gipuzkoa	5	% 0,5	0	0	0	2	2	1
Adierazteko d.	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	865	% 5,3	2	40	46	307	364	106
Araba	88	% 0,5	0	0	3	21	32	32
Bizkaia	539	% 3,3	0	8	27	199	252	53
Gipuzkoa	238	% 1,5	2	32	16	87	80	21

Mistoa	Kop.	Guztizkoaren gaineko %a	< 7 urte	7-17 urte	18-34 urte	35-64 urte	65-79 urte	> 80 urte
EAE	1.814	% 1,6	47	91	130	716	430	400
Araba	1.156	% 1,0	17	47	99	555	273	165
Bizkaia	515	% 0,4	27	35	21	121	118	193
Gipuzkoa	143	% 0,1	3	9	10	40	39	42
Bestelakoak	**Kop.**	**Guztizkoaren gaineko %a**	**< 7 urte**	**7-17 urte**	**18-34 urte**	**35-64 urte**	**65-79 urte**	**> 80 urte**
EAE	1.511	% 1,8	18	78	175	544	379	317
Araba	66	% 0,1	0	9	9	29	10	9
Bizkaia	65	% 0,1	5	2	6	18	18	16
Gipuzkoa	1.380	% 1,6	13	67	160	497	351	292

Gertatzen den lehenengo urritasun motak, adinaren arabera. 2021. urtea. Iturria: Imserso

3.3. Eraikin eta instalazio judizialen irisgarritasuna

- 16/1983 Dekretuak hainbat xedapen ezarri zituen sarbide publikoko eraikinetako arkitektura-elementuen diseinuaz, oztopoak desagerrarazte aldera. Alabaina, irisgarritasun-irizpideok laxoagoak ziren 68/2000 Dekretuaren bidez onetsitakoak baino (Euskal Autonomia Erkidegoan Irisgarritasuna Sustatzeko 20/1997 Legea garatzen duena).

  Hala, azken dekretu horrek (indarrean jarraitzen du) onetsitako arau teknikoak *irisgarritasun*-irizpide orokorrak ezartzen ditu; esaterako, tokiek, korridoreek eta ateek gutxieneko zabalera handiagoa eduki behar dute; arrapaletan gehieneko maldak txikiagoa izan behar du; eta komunikazio-elementuen ezaugarriek hobeak izan behar dute.

  Eraikinak handitu, birgaitu edo aldatzeko obretan, nahitaez bete behar dira irizpideok, ezaugarri orografikoengatik, egiturazko ezaugarriengatik edo formagatik aplikatu ezin direnean salbu. Horrelakoetan, *praktikagarritasun*-irizpideak bete behar dira, 1983ko arauan zehazten direnak.

- EAEko justizia-jauregiak 1991tik 2000ra bitartean eraiki ziren, eta guztiek betetzen dituzte 16/1983 Dekretuan ezarritako irizpideak (gutxienez, ibilgarriak dira, indarreko araudiaren arabera).

- Ondoren, hainbat jarduketa egin dira; hala nola, Donostiako San Martin kaleko justizia-jauregia birgaitu zuten 2005ean; Azpeitiko justizia-jauregia birgaitu zuten 2008an, eta Getxoko justizia-jauregia handitu zuten 2013an. Era berean, 68/2000 Dekretuan jasotzen diren irisgarritasun-irizpideak aplikatu dira unean uneko beste jarduketa batzuetan (toki-faltagatik ezin izan denean, praktikagarritasun-irizpideak aplikatu dira).

- Bi eraikin berrietan, zeinak obretan edo goitik behera birgaitzeko proiektuan sartuta baitaude (Ibañez de Bilbao kaleko justizia-jauregia eta Bizkaiko Probintzia Fiskaltza), gaur egungo irisgarritasun-irizpide guztiak betetzen dira.

I. eranskinean jasotzen dira eraikinen irisgarritasunari buruzko datuak. Hona hemen garrantzitsuenak:

Eraikinetako sarrerak

- 19 eraikin judizialetatik 13k espaloian bertan daukate sarrera; hortaz, ez dute arrapalarik behar jendea sar dadin.
- Albiako justizia-jauregiko sarrera nagusiak arrapalarik gabeko mailadia dauka, eta jendeak ondoko eraikinetik sartu behar du (Barroetatik). Albiak albo batean bakarrik dauka arrapala, eta ez da jendearentzat.
- Gainerako eraikin judizialetan, arrapalak sarrera nagusian daude.
- Gernikako justizia-jauregiak espaloian bertan dauka sarrera; segurtasun-gunea igarotakoan, baina, hiru maila daude, eta jasogailu bat dago maila horiek saihesteko.
- Arrapalak, oro har, ibilgarriak dira. Donostiakoak (San Martin) eta Azpeitikoak bakarrik betetzen dituzte 68/2000 Dekretuan zehazten diren irisgarritasun-irizpideak, zabalerari eta maldari dagokienez.
- Eraikinetara sartzeko ateak ez dira automatikoak, eta eskuz irekitzen dira.
- Sarreretako ateak eta sarbideak kontrolatzeko gailuak, oro har, ibilgarriak dira. Eraikin berriek eta San Martin kaleko justizia-jauregiak bakarrik betetzen dituzte irisgarritasun-irizpideak (1,80 m biratzeko, eta 0,90 m-ko zabalera duen sarrera alternatibo bat 10 m-ra).
- Kaletik Atotxako justizia-jauregiko ezkontza-aretora zuzenean sartzeko bidea ez da irisgarria. Lehenengo solairuan dago, eta eskailerak baino ez daude (ez arrapalarik, ez jasogailurik). Albiako ezkontza-aretora iristeko, sarrera nagusitik sartu behar da, eta ez da irisgarria.

Barruko eremuen mugikortasuna

- Barruko korridoreak irisgarriak dira Getxoko zabalkuntzan eta San Martinen (korridore nagusien gutxieneko zabalera 1,80 m-koa da, eta bigarren mailakoetan 1,20 m-koa; elkartzeko eta biratzeko azalerak 1,50 m x 1,50 m-koak dira, hasieran eta amaieran), eta ibilgarriak gainerakoetan (gutxieneko zabalera 1,10 m-koa da, eta 1,40 m-ko zirkulu librea dute hasieran eta amaieran).
- Eraikin judizialetako barruko ateak irisgarriak dira (0,90 m-ko gutxieneko zabalera) Getxoko zabalkuntzan eta San Martinen, eta ibilgarriak gainerakoetan (0,80 m-ko gutxieneko zabalera).

Igogailuak

- Eraikin judizial guztietako solairu guztietan daude igogailuak, Eibarko justizia-jauregiko goiko solairuan izan ezik (liburutegia).
- Igogailuen barruko eta kanpoko botoiak gurpil-aulki batetik iristeko moduko altueran daude.
- Kabinen neurriak irisgarriak dira jendeak oro har erabiltzeko igogailu gehienetan. Amurrioko, Bilbo-Buenos Airesko, Barakaldoko eta Balmasedako justizia-jauregietan, igogailu publikoak ibilgarriak baino ez dira (1,20 m-ko gutxieneko sakonera eta 0,90 m-ko zabalera).

Epaiketa-aretoak eta beste gela batzuk

- Eraikin guztietako atondoek biratzeko toki ibilgarria dute (oztoporik gabeko 1,40 m gutxienez); San Martinekoa, baina, irisgarria da (1,50 m).
- Epaiketa-aretoetako oholtzak eta profesionalentzako, akusatuentzako eta lekukoentzako tokiak, oro har, ibilgarriak dira. San Martingo behe-solairukoak eta Getxoko zabalkuntzakoak bakarrik dira irisgarriak.

  San Martingo lehenengo solairuko bi epaiketa-aretotan, oholtzak ez dira irisgarriak gurpil-aulkian doazenentzat.
- San Martinen eta Getxoko zabalkuntzan, epaiketa-aretoetako publikorako tokiak irisgarriak dira; gainerako eraikin judizialetan, berriz, ibilgarriak.

Komunak

- Justizia-jauregietako komun guztiak ibilgarriak dira gurpil-aulkian doazen pertsonentzat, bai kokapenagatik, bai barruko ezaugarriengatik eta instalazio sanitarioengatik. San Martingoek eta Getxoko zabalkuntzakoek 2000. urteko irisgarritasun-irizpideak betetzen dituzte (bi barra lagungarri eskatzen dituzte, eta xehetasun handiagoz zehazten dituzte elementu guztien neurriak).

Seinaleztapena

- Sarreran eskailera duten eraikin gehienek eskubanda daukate, ingurunearekin kontraste kromatikoan, baina gaur egun funtzionamenduan dagoen batek ere ez dauzka eskailera-mailak kontraste handiko zerrendekin markatuta.
- Sarrerako atean kristala daukaten eraikin judizial gehienetan, ateak ez daude seinaleztatuta kontraste kromatiko handiko zerrendekin, Balmasedakoan, Getxokoan, Gernikakoan, Atotxakoan eta Gasteizkoan izan ezik.
- Justizia-jauregietako atondoetan, informazio-kartelak eta seinaleztapena ez daude gurpil-aulkian doazen pertsonen eskueran. Halere, kontraste kromatiko handian diseinatuta daude.
- Gaur egungo eraikin batean ere ez dago baldosa podotaktilik, ezta gida-zerrendarik ere, sarreretan eta atondoetan; halaber, lurzoruan ez dago ibilbiderik markatuta.
- Barruko eskaileretako mailek ez daukate kontraste handiko zerrendarik.
- Igogailuen barruko eta kanpoko botoiek, oro har, ez daukate ez erlieberik, ez kontraste kromatikorik.
- Eraikin judizial guztietan, mugikortasun murriztua dutenentzat egokitutako komunak seinaleztatuta daude.
- Eraikin judizial gehienetan, ateen eta hormen artean ez dago kontraste kromatikorik. Batzuetan, epaiketa-aretoetako ateak kontrastatuta daude (Gasteizen, Amurrion, Albian eta San Martingo entzutegian). Barroetak, Buenos Airesek, Barakaldok eta Durangok bai, kontraste kromatikodun ateak dauzkate.

- Eraikin guztietako barruko seinaleek eta informazio-kartelek kontraste handia dute irudiaren eta atzealdearen artean. Ez dago seinalerik ez goi-erliebean, ez braillean, ezta irakurketa errazera egokitutakorik ere.
- Direktorio batzuek alderantziz irudikatzen dituzte solairuak (goikoak behean): Bergara.

3.4. Komunikazio- eta ulermen-oztopoak

Desgaitasun motaren arabera, Justizia Administrazioarekin komunikatzeko oztopo desberdinak daude. Komunikazio-oztopoek zaildu egiten dute pertsonek gauzak nahi bezala adieraztea eta ondo ulertu eta artatu ditzaten lortzea. Ulermen-oztopoek galarazi egiten dute hartzaileek tokian bertan igortzen diren mezuak hautematea edo ulertzea.

- Eraikin judizialetako informazio-gune batek ere ez dauka indukzio magnetikoko begiztarik, maiztasun modulatuko sistemarik edo entzumen-urritasuna dutenentzako bestelako laguntza teknikorik. Halaber, ez dago horrelako gailurik ez epaiketa-aretoetan, ez bestelako geletan.
- Jendeari eskaintzen zaion informazioa ez dago egokituta desgaitasun intelektuala edo garapenekoa, desgaitasun neurologikoa edo osasun mentaleko arazoak dauzkaten pertsonen premietara. Ez dago ulermenean laguntzeko komunikazio-elementu alternatiborik.
- Jendeari arreta emateko erakusmahaien kokapena eta altuera irisgarriak dira gurpil-aulkian doazen pertsonentzat, Getxon eta San Martinen. Eraikin batzuetan, baina, erakusmahai guztiek ez dute gurpil-aulkian ibiltzen direnei arreta emateko tarterik (Amurrio, Bergara, Durango, Gernika eta Tolosa). Jendeari arreta emateko gune batzuek, nahiz eta bi altuera eduki, ez daukate sakonera nahikorik erakusmahaiaren azpian (Irun).
- Informazio-agirietan, dokumentazio judizialetan eta jakinarazpenetan papera bakarrik erabiltzeak zaildu egiten du ikusmen-urritasuna dutenentzako bestelako komunikazio-moldeetara azkar igarotzea.
- *justizia.eus* ataria eta egoitza judizial elektronikoa 2021ean berritu zituzten, eta irisgarritasun-estandarrekin bat etorriz diseinatuta daude; hala, nahitaezko diagnostikoak gainditu dituzte.[5]

  Atarietan argitaratutako eduki bat bera ere ez dago irakurketa errazera egokituta.
- Hizkuntza juridikoa bera oztopo bat da.
- Inkesta bete duten gehienek sentitu dute desgaitasunagatik murriztu zitzaiela prozesu judizialean parte hartzea; bereziki, ikusmen-desgaitasuna eta desgaitasun intelektuala edo garapenekoa zuten pertsonek.
- Oro har, ez da ematen gauzak ondo adierazteko behar den denbora.
- Batzuetan, hautematen dute emandako lekukotza edo ez dela sinetsi, edo ez dela ondo ulertu.

[5] UNEEN301549:2019 Jarraipen Sinplifikatuko Metodologia, arau honetan oinarritua: EN 301 549 V2.1.2 (2018-08), IKT produktu eta zerbitzuetarako irisgarritasun-betekizunak.

- Askotan, ez dute ulertzen prozesuan jasotako informazioa; bereziki, desgaitasun intelektuala edo garapenekoa duten pertsonek.
- Oro har, ez dute ulertzen epaileek, fiskalek edo letraduek erabiltzen duten hizkuntza.

3.5. Prozedura-doikuntzak

- Epaiketaren bat edo lege-prozesuren bat –hobeto ulertu eta jarraitu ahal izate aldera– egokitzea eskatu dutenek adierazi dute zailtasunak izan dituztela eskabidea eta izapidea egitean (egin behar diren urratsak oso edo nahiko konplexuak dira).
- Kasuen erdietan baino gehiagotan, prozedura doitzea eskatu dutenek uste dute prozesua ez dela ondo egokitu.
- Oro har, beharko dituenak berak ekartzen ditu laguntzak (familiakoak edo fundaziokoak izaten dira).

3.6. Prestakuntza

Desgaitasuna duten pertsonek oinarrizko eskubideak baliatzeko orduan eta irisgarritasuna bermatua izateko orduan duten oztoporik nagusietako bat da haiekin harremanetan daudenen kontzientzia- edo gaikuntza-falta. Justizia Administrazioa ez da salbuespena:

- Inkesta bete dutenen erdiek baino gehiagok baieztatu dute Justizia Administrazioko profesionalak (epaileak, fiskalak edo Justizia Administrazioko letraduak) ez zeudela prestatuta desgaitasuna duten pertsonak artatzeko. Haiekin harremanetan jarritako abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak ere ez zeuden gaituta, nahiz eta neurri txikiagoan izan.
- Oro har, askotariko premiak dauzkaten pertsonekin elkarreraginean aritzen jakiteko prestakuntza espezifikoa behar da.

3.7. Hautemandako tratua

- Inkesta bete duten gehienek baieztatu dute ez direla diskriminatuta sentitu Justizia Administrazioarekiko tratuan.
- Inkesta bete dutenen erdiek baino gutxiagok adierazi dute tratu hurbila eta enpatia hauteman dituztela.
- Inkestan iruzkinak egiteko zeuden atal irekietan, hainbat pertsonak adierazi dute denbora-falta eta presak izan direla prozesuan aurkitutako oztopo nagusiak. Justizia Administrazioan lan egiten dutenei kosta egiten zaie hitz egokiak aurkitzen tardatzen dutenei itxarotea.
- Bestetik, adierazi dute profesionalek ez diotela interesdunari zuzenean hitz egiten, haren laguntzaileari zuzentzen baitzaizkio.

3.8. 8/2021 Legea indarrean jarri aurretik ezintasun-prozeduretan hartutako neurrien berrikuspenak

	ARABA	GIPUZKOA	BIZKAIA
Hasieran berrikuspena hasi gabe dutenak	1.476	2.700	6.617
Aurretik hasitako berrikuspenak	0	0	0
Hasitako berrikuspenak	1.115	616	2.526
Amaitutako berrikuspenak	747	180	905
Hasi baina amaitu gabeko berrikuspenak	368	436	1.634
Amaieran berrikuspena hasi gabe dutenak	405	2.508	4.328

Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren datuak, 2022ko abenduaren 31koak.

Organo judizial bakoitzak bere irizpideen arabera antolatzen ditu berrikuspenak: 8/2021 Legearen 5. artikuluak ezartzen du agintaritza judizialak neurri horiek berrikusi behar dituela, baina ez du ezartzen berrikuspena egiteko prozedurarik. Organo judizial batzuek ahalik eta gehien sinplifikatu dute izapidea, tartean diren alderdi guztien eskubideak bermatuz.

Legea indarrean jarri ondoren, gainera, espediente berriak izapidetzeko eta lege berriaren araberako berrikuspenak egiteko prestakuntza-ikastaro espezifikoak egin ziren. Halaber, errefortzuko funtzionarioak sartu dituzte, prozedura horietan bakarrik aritu daitezen.

Organo judizial batzuetan, organoaren beraren antzinatasuna da berrikuspenak arintzea zailtzen ari den elementua. Gasteizko lehen auzialdiko eta instrukzioko 8. epaitegia 2009an sortu zen, eta, orduan, jada bereizita erregistratzen ziren ahalmena aldatzeko espedienteak; hortaz, espediente horiek aurkitu ahal izan dira, eta ofiziozko berrikuspenak erraz abiatzeko egutegia egin dute.

3.9. Diagnostikoaren elementurik garrantzitsuenak

Inkestetan eta kontraste-saioetan gehien errepikatu dena bat dator aztertutako dokumentaziotik ateratako ondorio orokorrekin. Hala,

Honako hau falta zaigu:

- Erraztailearen (edo bitartekariaren) irudia garatzea.

  Pertsona horiek, beharrezkoa denean, justizia-sistemako langileekin eta desgaitasuna duten pertsonekin egiten dute lan, legezko prozeduretan komunikazio eraginkorra egongo dela ziurtatzeko. Desgaitasuna duten pertsonei erabaki informatuak ulertzen eta hartzen laguntzen diete, gauzak ulertu ahal izateko moduan azaltzen direla eta hitz egiten dela, eta egokitzapen eta laguntza egokiak ematen direla ziurtatuta. Bitartekariak neutralak dira; ez

dute hitz egiten desgaitasuna duten pertsonen izenean, ez eta justizia-sistemaren izenean ere, eta ez dituzte erabakiak edo emaitzak zuzentzen edo haiengan eragiten[6].

- Irisgarritasun kognitiboa bermatzea, bai laguntzen bidez, bai testuak irakurketa errazera egokituz.
- Seinaleak hobetzea, ibilbideak eta planoak irisgarriak egitea (eraikinen barrualdean mugitu ahal izateko) eta zerbitzuen kokapena hobetzea.
- Justizia Administrazioko langileak trebatu, gaitu eta sentsibilizatzea, beharrezko diren tresnak izan ditzaten, desgaitasuna duten pertsonak justiziara besteen baldintza berberetan eta modu eraginkorrean iristeko.

Honetan aurrera egin dugu:

- Justizia Administrazioan, desgaitasuna duten pertsonek eskubideak erabat eta gainerakoen baldintza berberetan baliatzeko ikuspegia barneratu da jada.
- Desgaitasuna duten pertsonen eskubideak erregulatzen dituen arau-esparrua zabala da, eta, azken urteetan, justiziarako irispidea errazteko hainbat egitasmo abiatu dira. Askotariko administrazioek eta operadore juridikoek txostenak, jarduteko planak eta jardunbide egokien dokumentuak zabaldu dituzte.
- Hizpide dugun plangintza-prozesua bera parte-hartzezkoa da, operadore juridikoak, administrazio orokorra eta elkarteak lankidetzan aritzen baitira, eta ondo baloratzen da hori.
- Lehen auzialdiko epaitegi espezializatuetan komunikabide alternatiboak eta bestelako laguntzak eskaintzeko urratsak egiten ari dira dagoeneko.

[6] NBE (2020). Nazioarteko printzipioak eta jarraibideak, desgaitasuna duten pertsonak justiziara iristeari buruzkoak, 9. or.

4. Zer garen eta nola nahi dugun ikus gaitzaten

4.1. Misioa

Euskal Autonomia Erkidegoan justizia-zerbitzu publikoa ematen dugun administrazioak, erakundeak, kolektiboak eta entitateak gara, eta justiziara iristea eta eskubideak baliatzea bermatzen diegu desgaitasuna duten pertsonei.

4.2. Ikuspegia

EAEko justizia-zerbitzu publikoa honengatik da ezaguna:

- Oztopoak identifikatu eta kentzeagatik eta ingurune fisiko, teknologiko eta material irisgarriak ziurtatzeagatik.
- Desgaitasunak ezagutzeagatik eta, pixkaka, desgaitasuna duten pertsonetara egokitzeagatik.
- Justiziarekiko harremanean desgaitasuna duten pertsonen autonomia indartzeagatik eta haiek gainerakoen baldintza berberetan jardun ahal izatea bermatzeagatik.

5. 2023-2027ko DPJSParen ekintza-plana

5.1. Ildo estrategikoak eta helburuak

Ildoa	Deskribapena	Helburuak
1.IE Justiziarako sarbidea	Pertsonak Justizia Administraziora hurbiltzeko moduak edo arrazoiak aztertzea, desgaitasuna duten pertsonei sarbidea zailtzen dieten oztopoak detektatu eta kentzeko	1. Desgaitasuna duten pertsonak orientazio juridikoko zerbitzuetarako eta doako justiziako zerbitzuetarako sarbidea izan dezaten bermatzea.
		2. Erabiltzaileekin zuzenean harremanetan egoten diren profesionalen ezagutzak hobetzea, desgaitasun motetan eta eskubideak baliatzeko behar izan ditzaketen laguntzetan.
		3. Desgaitasuna duten biktimei arreta egokia bermatzea.
		4. Desgaitasuna duten atxilotuei edo ikertuei arreta egokia bermatzea.

2.IE Egoitza judizialetarako sarbidea	Egoera aztertzea, egoitza judizial fisikoen nahiz egoitza judizial elektronikoaren irisgarritasuna bermatzeko	1. Eraikin judizialetako guneak, ibilbideak eta elementu fisikoak erabiltzaileen askotariko premietara eta mugetara egokitzea.
		2. Egoitza judizialen irisgarritasuna hobetzea, laguntza-teknologiak sartuz.
		3. Desgaitasuna duten pertsonek Justizia Administraziorako sarbidea izatea bermatzea, gainerakoen baldintza berberetan.

3.IE Prozeduretarako irispidea	Desgaitasuna duten pertsonek prozedura juridikoetan eta fase guztietan eskubideak gainerakoen baldintza berberetan baliatzeko behar diren laguntza eta doikuntza guztiak egitea	1. Laguntza-neurri judizialez hornitzeko prozeduretan, desgaitasuna duten pertsonen borondatea, nahiak eta lehentasunak errespeta daitezen bermatzea.
		2. Beharrezko diren prozedura-doikuntzak errazteko sistema bat edukitzea, pertsonen askotariko premiak kontuan har daitezen.
		3. Justizia Administrazioak berak hornitu ditzala prozedura judizialetan pertsona guztiek parte hartzeko behar diren laguntzak.

4.IE Ezagutza	Ezagutza bi norabidetan hobetzea: Justizia Administrazioak sortzen eta transmititzen duen informazioaren irisgarritasuna hobetzea, askotariko premiak dauzkaten erabiltzaileentzat baliagarria izango den informazio espezifikoa sortuz, eta Justizia Administrazioak desgaitasuna duten pertsonen premien inguruan dituen ezagutzak hobetzea.	1. Justizia Administrazioak ematen duen informazioaren irisgarritasuna bermatzea.
		2. Eskubideak baliatzeari buruzko eta Justizia Administrazioak eskaintzen dituen zerbitzuei buruzko informazio espezifiko eta eguneratua sortzea eta desgaitasuna duten pertsonen esku jartzea.
		3. Justizia Administrazioko profesionalen ezagutzak hobetzea, desgaitasun motei buruzkoak eta eskubideak baliatzeko behar izan ditzaketen laguntzei buruzkoak.
		4. Justizia Administrazioko langileen gaitasuna hobetzea, arreta egokia eman diezaieten askotariko premiak dauzkaten pertsonei.

5.2. Proiektuak, ildo estrategikoen arabera

1.IE Justiziarako sarbidea

- 01.P. Doako justiziarako sarbidea
- 02.P. Laguntza espezializatua desgaitasuna duten biktimei
- 03.P. Desgaitasuna duten atxilotuei edo ikertuei laguntza espezializatua ematea

2.IE Egoitza judizialetarako sarbidea

- 04.P. Irisgarritasun unibertsala ingurune fisikoetan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin
- 05.P. Baliabide teknologikoak sartzea irisgarritasunerako
- 06.P. Egoitza judizial elektronikorako sarbidea

3.IE Prozeduretarako irispidea

- 07.P. Laguntza-neurri judizialak hornitzeko prozedurak hobetzea
- 08.P. Prozesu judizialetan prozedura-egokitzapenetarako eta -doikuntzetarako laguntza-zerbitzuak sortzea
- 09.P. Prozedura-doikuntzen katalogazioa
- 10.P. Erraztaileen programa sortzea

4.IE Ezagutza

- 11.P. Irisgarritasun unibertsala materialetan eta edukietan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin
- 12.P. Informazio espezializatua
- 13.P. Prestakuntza eta sentsibilizazioa

5.3. Proiektuen fitxak

ILDO ESTRATEGIKOA	1.IE. Justiziarako sarbidea
PROIEKTUA	01.P. Doako justiziarako sarbidea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Beharrezko den prestakuntza espezifikoa bermatzea emakida-prozesuan esku hartzen duten pertsonei (Orientazio Juridikoko Zerbitzuko eta Doako Laguntza Juridikoko Batzordeetako langileak) eta desgaitasuna duten pertsonen laguntza juridikoaz (abokatuak) eta ordezkaritza prozesalaz (prokuradoreak) arduratzen diren pertsonei, baita Doako Laguntza Juridikoari buruzko 1/1996 Legean eskubidea aitortuta duten elkarteei ere.
HELBURUAK	1. Doako laguntza juridikoaren esparruan artatzen diren desgaitasuna duten pertsonen kasuak ezagutu eta dimentsionatzea, esku hartzen duten profesional guztiak espezializatu behar ote diren aztertzeko, hala badagokio. 2. Orientazio Juridikoko Zerbitzuetako eta Doako Laguntza Juridikoko Batzordeetako langileen, emakumezko prokuradoreen eta emakumezko abokatuen ezagutzak hobetzea, desgaitasun motei buruzkoak eta eskubideak baliatzean behar izan ditzaketen laguntzei buruzkoak. 3. Orientazio Juridikoko Zerbitzuetako eta Doako Laguntza Juridikoko Batzordeetako langileen, prokuradoreen eta abokatuen gaikuntza hobetzea, askotariko premiak dauzkatenak ondo arta ditzaten.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Desgaitasuna duten pertsonei esleitutako doako justiziako espedienteen kopurua zenbatzea (2.h) artikulua), zer delitu motaren biktima den adierazita (hilketa, lesioak, ohiko tratu txarrak, sexu-askatasunaren eta -ukigabetasunaren aurkakoa eta abar) 2. Desgaitasuna duten pertsonen eskubideak sustatzen eta babesten dituzten elkarteei esleitutako doako justiziako espedienteen kopurua zenbatzea (bigarren xedapen gehigarria), doako justizia esleitzea ekarri duen auzi mota adierazita. 3. Balorazio Batzorde bat osatzea Legelarien Euskal Kontseiluarekin, EAEn desgaitasunaren eta doako justizia-zerbitzu publikoa ematearen inguruko errealitate soziala aztertzeko eta, hala badagokio, desgaitasunaren arloko txanda espezializatu bat sortzeko. 4. EAEko aurrekontuetan jasotzen den prestakuntzarako urteko dirulaguntzaren esparruan edo, berariazko partida bat hornitzen bada, hortik kanpo, desgaitasunaren arloko ikastaro espezifikoak adostea Legelarien Euskal Kontseiluarekin eta Euskadiko Prokuradoreen Kontseiluarekin. Prestakuntzan, Orientazio Juridikoko Zerbitzuko eta Doako Laguntza Juridikoko Batzordeetako langileak ere sartuko dira.
ADIERAZLEAK	• Espedienteen datuak erregistratzen hastea (2024ko 1.HIRUHIL.). • Balorazio Batzordea sortzea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Ofiziozko txanda bat sortzea egokia ote den aztertzen duen txostena idaztea (2025eko 1.HIRUHIL.). • Hala badagokio, ofiziozko txanda espezializatua sortzea (2025eko 3.HIRUHIL.). • Egindako ikastaro espezifikoen kopurua (>1 2025eko 2.HIRUHIL.; >3 2026ko 1.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Doako Laguntza Juridikoko Zerbitzua
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Doako Laguntza Juridikoko Batzordeak Legelarien Euskal Kontseilua, Euskadiko Prokuradoreen Kontseilua, Euskadiko Abokatutzako eta Prokuradoretzako Elkargo Profesionalak, Orientazio Juridikoko Zerbitzua. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honen gainerako proiektuak; bereziki, 09.P., 10.P. eta 13.P.

ERAGINA/GARANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 1.HIRUHIL.	2025eko 4.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	1.IE. Justiziarako sarbidea
PROIEKTUA	02.P. Laguntza espezializatua desgaitasuna duten biktimei

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Desgaitasuna duten biktimei laguntzen dieten profesionalak trebatzea, premien detekzioa, banakako ebaluazioa eta laguntza-protokoloak ondo garatu daitezen.
HELBURUAK	1. Desgaitasuna duten biktimei ematen zaien arreta hobetzea. 2. Desgaitasuna duten biktimen laguntza-premiak detektatzea 3. Desgaitasuna duten biktimek justiziara jotzean aurkitzen dituzten oztopoak desagerraraztea, eskubideak gainerakoen baldintza berberetan baliatu ahal izan ditzaten.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Prestakuntza espezifikoa ematea Biktimei Laguntzeko Zerbitzuan, desgaitasuna duten biktimentzako arretari buruz. 2. Biktimei Laguntzeko Zerbitzuak jarduteko protokolo espezifiko bat egitea, desgaitasuna duten biktimei laguntzeko. 3. Desgaitasuna duten biktimei banakako ebaluazio-txostena egiteko eredu bat sortzea, delituen biktimek oro har biltzen dituzten kalteberatasun-faktore guztiak jasota. 4. Desgaitasun intelektuala edo garapenekoa edo nahasmendu mentala izan dezaketen kasuetan laguntza-premiak identifikatzeko mekanismo bat egitea. 5. Operadore juridikoak eta Euskal Autonomia Erkidegoko polizia-kidegoak trebatu, informatu eta sentsibilizatzea, desgaitasuna duten biktimen eskubideei buruz eta haiei laguntzeko moduei buruz. 6. Salaketa-prozesua egokitzea, desgaitasun intelektuala dutenek salaketak jarri ahal izan ditzaten. Salatzeko moduei buruzko dokumentu bat irakurketa errazean idaztea.
ADIERAZLEAK	• Biktimei Laguntzeko Zerbitzurako prestakuntza-plan espezifikoa diseinatzea. (2024ko 2.HIRUHIL.) • Biktimei Laguntzeko Zerbitzuan, desgaitasuna duten biktimei laguntzeko protokolo espezifikoa egitea. (2024ko 4.HIRUHIL.) • Desgaitasuna duten biktimei banakako ebaluazio-txostena egiteko eredua egitea. (2024ko 4.HIRUHIL.) • Egindako prestakuntza- eta sentsibilizazio-jardunaldien kopurura (>1 2025eko 2.HIRUHIL.; >4 2026ko 4.HIRUHIL.)
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua. JAZ.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Justizia Administrazioko Zuzendaritza. EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena. Ertzaintza. BLZ.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	JPE 2022-2028, 11.P. Biktimei Laguntzeko Zerbitzua sendotzea. Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 1.HIRUHIL.	2025eko 2.HIRUHIL.

<table>
<tr><td>ILDO ESTRATEGIKOA</td><td colspan="4">1.IE. Justiziarako sarbidea</td></tr>
<tr><td>PROIEKTUA</td><td colspan="4">03.P. Desgaitasuna duten atxilotuei laguntza espezializatua ematea</td></tr>
<tr><td>PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA</td><td colspan="4">Desgaitasuna duten atxilotuei laguntzen dieten profesionalak trebatzea, hasiera batean ikusgai ez dauden laguntza-premiak hautemateko, polizia-etxean nahiz egoitza judizialean protokolo espezifiko bati jarraituz.</td></tr>
<tr><td>HELBURUAK</td><td colspan="4">1. Desgaitasuna duten atxilotuei ematen zaien arreta hobetzea.
2. Desgaitasuna duten atxilotuen laguntza-premiak detektatzea.
3. Desgaitasuna duten atxilotuek eskubideak gainerakoen baldintza berberetan baliatzea galarazten duten oztopoak kentzea.</td></tr>
<tr><td>FUNTSEZKO JARDUERAK</td><td colspan="4">1. Desgaitasuna duten pertsonei polizia-etxean nahiz egoitza judizialean laguntzeko arreta sartzea poliziaren atxilotze-protokoloetan.
2. Desgaitasun intelektuala edo garapenekoa edo nahasmendu mentala izan dezaketen kasuetan laguntza-premiak identifikatzeko mekanismo bat egitea.
3. Operadore juridikoak eta Euskal Autonomia Erkidegoko polizia-kidegoak trebatu, informatu eta sentsibilizatzea, desgaitasuna duten atxilotuen eskubideei buruz eta haiei laguntzeko moduei buruz.</td></tr>
<tr><td>ADIERAZLEAK</td><td colspan="4">• Poliziaren atxilotze-protokoloak egokitzea. (2025eko 2.HIRUHIL.)
• Egindako prestakuntza- eta sentsibilizazio-jardunaldien kopurura (>1 2025eko 4.HIRUHIL.; >4 2026ko 4.HIRUHIL.)</td></tr>
<tr><td>ERAGILE ARDURADUNA</td><td colspan="4">Helduentzako Justizia Zerbitzua.</td></tr>
<tr><td>ERAGILE LAGUNTZAILEAK</td><td colspan="4">Euskal Autonomia Erkidegoko polizia-kidegoak.
Justizia Administrazioko Zuzendaritza.
EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak.
Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.</td></tr>
<tr><td>LOTUTAKO PROIEKTUAK</td><td colspan="4">Plan honetako gainerako proiektuak.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ERAGINA/GARRANTZIA</td><td rowspan="2">Ertaina</td><td rowspan="2"></td><td>Hasiera</td><td>Aurreikusitako amaiera-data</td></tr>
<tr><td>2025eko 1.HIRUHIL.</td><td>2025eko 4.HIRUHIL.</td></tr>
</table>

ILDO ESTRATEGIKOA	2.IE. EGOITZA JUDIZIALETARAKO SARBIDEA
PROIEKTUA	04.P. Irisgarritasun unibertsala ingurune fisikoetan

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Irisgarritasun fisiko, sentsorial eta kognitiboko arazoak konpontzea Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Administrazioaren eraikin eta ingurune fisikoetan.
HELBURUAK	1. Askotariko kolektiboek justizia-jauregietan eskaintzen diren zerbitzuetarako sarbidea izateko, horietan mugitzeko eta horiek aurkitzeko dituzten zailtasunak ezagutzea. 2. Erabiltzaileen askotariko premietara eta mugetara egokitzea guneak, ibilbideak eta elementu fisikoak, neurriei, adinari, trebetasunei, indarrari eta beste ezaugarri batzuei dagokienez, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Eraikin judizial bakoitzean dauden oztopo fisikoen zerrenda egitea. 2. Dokumentu batean zerrendatzea eraikinen elementu arkitektonikoen irisgarritasunean egin behar diren hobekuntzak eta hobekuntza horietarako plangintza bat egitea: eraikineko sarrerak, ateak eta eremuak, hainbat mailatako espazioak. Horretarako, betiere aintzat hartuko dira Albiako Justizia Jauregiko sarrera nagusia eta Donostiako Justizia Jauregiko Ezkontza Aretoko sarrera. 3. Dokumentu batean zehaztea irisgarritasunean egin gabe dauden hobekuntzak, seinaleei eta ibilbide irisgarriei dagokienez, eta horiek lantzeko plangintza bat egitea. 4. Plangintza hori bat etorri beharko da Egoitza Judizialen Planak (2022-2030) eraikin bakoitzerako zehazten dituen jarduketekin.
ADIERAZLEAK	• Oztopo fisikoen zerrenda egitea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Elementu arkitektonikoen hobekuntzak planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.) • Seinale-eta komunikazio-elementuen hobekuntzak planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.) • Epe barruan egindako jarduketen ehunekoa, aurreikusien aldean (>% 70) (2026ko 4.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Plangintza eta Obra Zerbitzua (Justizia Digitaleko eta Azpiegituretako Zuzendaritza).
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, langileen ordezkariak, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena. ISEK. Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilua
LOTUTAKO PROIEKTUAK	EJP 2022-2030. 5.P. Irisgarritasun-premiei erantzunez. Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 3.HIRUHIL.	2030eko EJParekin

ILDO ESTRATEGIKOA	2.IE. EGOITZA JUDIZIALETARAKO SARBIDEA
PROIEKTUA	05.P. Egoitza judizialetan laguntza teknologikoak sartzea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Merkatuan dauden laguntza teknologikoko tresnak aplikatzea egoitza judizialetan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin. Adibidez, informazio-totemak, begizta magnetikoak, SVIsual, braille-lerroak, ahots sintetikoko sistemak, azpitituluak...
HELBURUAK	1. Egoitza judizialen irisgarritasuna hobetzea, laguntzeko teknologiak sartuta. 2. Dauden teknologiak irisgarritasun unibertsaleko irizpideetara egokitzea. 3. Teknologiaren aurrerapenak aprobetxatzea, egoitza judizialetan komunikatzeko bestelako moduak egon daitezen.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Egoitza judizialetan funtzionamenduan dauden teknologien irisgarritasunaren diagnostikoa egitea. 2. Diseinu unibertsalaren ezaugarriak ez dauzkaten egoitza judizialetako baliabide teknologikoak egokitzea, arrazoizko doikuntzen irizpidearen pean. 3. Egoitza judizialetan bestelako komunikabide batzuk beharko lituzketen puntu giltzarrien zerrenda egitea (erakusmahaiak, epaiketa-aretoak...), zer motatako baliabideak beharko liratekeen adierazita. 4. Laguntzeko teknologien egoera orokorrari eta teknologia horiek egoitza judizialetako puntu horietan aplikatzeari buruzko txostena egitea. 5. Laguntza teknologiko egokiak sartzea, arrazoizko doikuntzen irizpidearen pean.
ADIERAZLEAK	• Teknologien irisgarritasunaren diagnostikoa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Puntu giltzarrien zerrenda, proposamena eta irtenbideen ebaluazioa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Ezarpena planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.). • Epe barruan egindako jarduketen ehunekoa, aurreikusien aldean (>% 70 urtean)
ERAGILE ARDURADUNA	Instalazio eta Ekipamenduen Zerbitzua (Justizia Digitaleko eta Azpiegituretako Zuzendaritza).
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, langileen ordezkariak, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Hirugarren sektore soziala, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena. ISEK. Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilua
LOTUTAKO PROIEKTUAK	EJP 2022-2030. 5.P. Irisgarritasun-premiei erantzunez. Justizia 2030 – 7.2.P. Irisgarritasuna eta desgaitasuna. Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 3.HIRUHIL.	2026ko 4.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	2.IE. EGOITZA JUDIZIALETARAKO SARBIDEA
PROIEKTUA	06.P. Egoitza judizial elektronikorako sarbidea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Egoitza judizial elektronikoak irisgarritasun fisiko, sentsorial eta kognitiboaren arloan izan ditzakeen arazoak konpontzea. Justizia Digitalaren 2021-2026ko Planean garatzen da, 10.P. proiektuan.
HELBURUAK	1. Desgaitasuna duten pertsonek Justizia Administraziorako sarbidea izatea bermatzea, gainerakoen baldintza berberetan. 2. Profesionalentzako zerbitzuen atariaren irisgarritasuna bermatzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	2021-2026ko JDPan garatzen. EAEko justizia-sistemako aplikazioen katalogoa aztertzea (Avantius, Profesionalen Ataria, Justizia-IkusBI, Justizia.eus eta aplikazio osagarriak), irisgarritasunaren eta erabilgarritasunaren estandarrak bete ditzaten. *justizia.eus* ataria eta aplikazio eramangarriak direla-eta, ebaluatzea betetzen ote dituzten 1112/2018 Errege Dekretuan ezarritako irisgarritasun-irizpideak eta, behar izanez gero, irizpide horiek betetzeko neurri zuzentzaileak ezartzea.
ADIERAZLEAK	• Irisgarritasun-testa gainditzea (eguneratu ahala). • Irisgarritasun-ikuskapena egitea (urtekoa).
ERAGILE ARDURADUNA	Antolaketaren eta Informazio Sistemen Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, langileen ordezkariak, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	JDP 2021-2026, 10.P. Inklusio digitalaren plana, sarbidea erraztu eta arrakala digitala ezabatzekoa.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2023ko 2.HIRUHIL.	2023ko 4.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	3.IE. Prozeduretarako irispidea
PROIEKTUA	07.P. Laguntza-neurri judizialak hornitzeko prozedurak hobetzea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Laguntza-neurri judizialak hartzen laguntzeko ekintzak biltzen ditu proiektuak (hala nola, kuradoretza, zaintza edo defendatzaile judiziala), estandar eta irizpide homogeneoak ezarriz eta prozedura horietan txostenak ematen dituzten edo erabakiak hartzen dituzten askotariko instantzia instituzionalak aintzat hartuz.
HELBURUAK	1. Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea hobetzea. 2. Laguntza-neurri judizialak hornitu eta hartzeko irizpideak homogeneoak izatea. 3. Laguntza-neurri judizialak hornitzean desgaitasuna duten pertsonen borondatea, nahiak eta lehentasunak aintzat har daitezen laguntzea eta haien duintasuna nahiz premia- eta proportzionaltasun-printzipioak errespeta daitezen bermatzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. 8/2021 Legea indarrean jarri aurretiko ezintasun-epaiak berrikuste aldera egindako ekintzak ebaluatzea. 2. Hala badagokio, lege horren aurretiko ezintasun-epaiak berrikusten amaitzeko neurri osagarriak hartzea. 3. Desgaitasuna duten pertsonei laguntza-neurrien ebaluazio-irizpenak eta -txostenak egiteko estandarrak sustatzea auzitegi-medikuntzaren, talde psikosozialen, udaletako eta foru-aldundietako gizarte-zerbitzuen, egoitza-baliabideetako gizarte-langileen edo gizarte-langile soziosanitarioen eremuetan. 4. Justizia Administrazioaren eta foru-aldundien mendeko lehengo tutoretza-erakundeen arteko elkarrizketari bide ematea, bai tutoretzaren irudiaren eragina aztertzeko, bai bestelako laguntza-tresnak jartzeko irudi horren ordez (adibidez, zaintza, kuradoretza eta defendatzaile judiziala). 5. Gizarte-ekintzako hirugarren sektoreko erakundeen aitortza ofiziala arauz garatu dadin sustatzea, Justizia Administrazioaren entitate laguntzaileak baitira eta desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko neurri judizialen hornidura-prozesuetan informatzeko gaituta baitaude.
ADIERAZLEAK	• 8/2021 Legea indarrean jarri aurretiko ezintasun-epaiak berrikusteko ekintzak ebaluatzea (2023ko 3.HIRUHIL.). • Desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko neurrien ebaluazio-irizpenak eta -txostenak egiteko estandarrak onestea (2024ko 2.HIRUHIL.). • Justizia Sailak, Justizia Administrazioak eta foru-aldundien tutoretza-erakundeek egindako bileren kopurua (>2 2024ko 2.HIRUHIL.). • Justizia Administrazioari laguntzen dioten gizarte-ekintzako hirugarren sektoreko erakundeak ofizialki aitortzeko legea garatzea eta araua argitaratzea (2025eko 4.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Gizarte Politiketako Zuzendaritza, Justizia Administrazioko Zuzendaritza, EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza. Euskal Herriko Notario Elkargoa. Foru-aldundiak. Tutoretza-erakundeak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2023ko 3.HIRUHIL.	2025eko 4.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	3.IE. Prozeduretarako irispidea
PROIEKTUA	08.P. Prozesu judizialetan prozedura-egokitzapenetarako eta -doikuntzetarako laguntza-zerbitzuak sortzea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Prozesu judizialetan beharrezkoa denean prozedura-egokitzapenak eta -doikuntzak egin ahal izateko zerbitzuen, baliabideen, bitartekoen, mekanismoen eta estrategien multzo bat eratzea, desgaitasuna duten pertsonak baldintza berberetan iritsi ahal izan daitezen justiziara.
HELBURUAK	1. Prozesu judizialetan, beharrezkoa denean, prozedura-egokitzapenak eta -doikuntzak egin ahal izateko baliabideen, bitartekoen eta estrategien multzo bat edukitzea. 2. Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea hobetzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Sektorearteko batzorde edo lantalde bat sortzea egokitzapen- eta doikuntza-sistemaren eraketa koordinatzeko; dauden baliabideen mapa egin beharko du, eta askotariko organismoak eta erakundeak antolatzeko irizpideak egin. 2. Braille hizkuntzako zerbitzuen eskuragarritasuna ziurtatzea. 3. Zeinu-hizkuntzako interpretazio- eta bideointerpretazio-zerbitzuen edota gorrei, entzumen-desgaitasuna duten pertsonei eta gor-itsuei ahoz komunikatzen laguntzeko bestelako bitartekoen erabilgarritasuna ziurtatzea. 4. Jarduketa judizialetan azpititulu-zerbitzuen, komunikazio handigarriaren eta komunikazio alternatiboko bitarteko, modu eta formatu irisgarrien erabilgarritasuna ziurtatzea. 5. Desgaitasun intelektuala duten pertsonei eragiten dieten epaiak eta gainerako ebazpen judizialak egokitzeko bitartekoak edukitzea, zailtasun kognitiboak eta irakurketa-arazoak dauzkaten pertsonek ulertu ahal izan ditzaten. 6. Irakurketa errazeko zerbitzua irisgarria dela eta interesdunek abokatuaren bidez edo auzitegian zuzenean eskatu ahal dutela ziurtatzea.
ADIERAZLEAK	• Batzordea edo lantaldea sortzea (2024ko 1.HIRUHIL.) • Dauden baliabideak mapa egitea (2024ko 3.HIRUHIL.) • Prozedura-egokitzapenak edo -doikuntzak egiteko baliabideak sartzea (2025eko 3.HIRUHIL.)
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Justizia Digitalaren eta Azpiegituren Zuzendaritza. EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. EDEKA eta hura osatzen duten federazioak (FEVAS Plena Inclusión Euskadi adimen- eta garapen-desgaitasunaren inklusioa Euskadi; Euskadiko Osasun Mentala; ELKARTEAN desgaitasun fisikoa; FEVASPACE garun-paralisia; ATECE Araba hartutako garun-kaltea; FEVAPAS eta EUSKAL GORRAK, pertsona gorrak; ONCE Itsuen Espainiako Erakundea).
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 2.HIRUHIL.	2025eko 3.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	3.IE. Prozeduretarako irispidea
PROIEKTUA	09.P. Prozedura-doikuntzen katalogazioa

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Desgaitasuna duten pertsonek justiziarako sarbidean aukera berberak izatea laguntzeko behar diren prozedura-doikuntzak identifikatu eta katalogatzea. Doikuntzak martxan jartzeko mekanismoak ezartzea, ofizioz erabakitzen denean edo fiskalak, interesdunek, haien abokatuek edo ordezkariek, epaileek, fiskalek eta Justizia Administrazioko gainerako operadoreek, polizia-zerbitzuek eta biktimei laguntzeko zerbitzuek hala eskatzen dutenean. Mekanismoon funtzionamendua ebaluatzeko mekanismoak ezartzea.
HELBURUAK	1. Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea hobetzea. 2. Pertsonarengan zentratutako sistema bat edukitzea, beharrezko diren prozedura-doikuntzak identifikatu, proposatu eta, hala badagokio, emateko.
FUNTSEZKO JARDUERAK	Lantalde bat sortzea operadore juridikoekin eta elkarteetako ordezkariekin, honi begira: - Prozedura-doikuntzen katalogo malgu bat egitea, honako hauek aintzat hartuz: o Desgaitasunen arabera aurreikus daitezkeen doikuntza-premiak. o Prozedura judizialaren askotariko faseetan (instrukzioan, deklarazioan, frogan, ahozko ikustaldian...) egin daitezkeen aldaketak, premia dagoenean egin litezkeenak, eta aldaketak egiteko betekizunak. - Prozedura erraz bat egitea, aldaketak eta egokitzapenak prozesua abiatu aurretik antolatzea eskatzeko. - Prozedura erraz bat egitea, eskabideak ebaluatzeko eta katalogoan jasotzen ez diren doikuntzak aplikatzeko.
ADIERAZLEAK	• Prozedura-doikuntzen katalogoa egitea (2025eko 1.HIRUHIL.). • Prozedura-doikuntzak eskatzeko prozedura zehaztea (2025eko 4.HIRUHIL.). • Doikuntzak ebaluatzeko prozedura egitea (2026ko 2.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. EDEKA eta hura osatzen duten federazioak (FEVAS Plena Inclusión Euskadi adimen- eta garapen-desgaitasunaren inklusioa Euskadi; Euskadiko Osasun Mentala; ELKARTEAN desgaitasun fisikoa; FEVASPACE garun-paralisia; ATECE Araba hartutako garun-kaltea; FEVAPAS eta EUSKAL GORRAK, pertsona gorrak; ONCE Itsuen Espainiako Erakundea).
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 2.HIRUHIL.	2026ko 2.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	3.IE .Prozeduretarako irispidea
PROIEKTUA	10.P. Erraztaileen programa sortzea

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Erraztaile inpartzial, neutral eta gardenen programa egitea, prozesu judizialean hobeto komunikatzen laguntzeko desgaitasuna duten eta komunikazio-gabezia esanguratsuak dauzkaten pertsonei. Barruan sartzen dira prozesu judizial batean parte direnak nahiz auzi penal batean biktima, lekuko, susmagarri edo akusatu gisa egoitza judizial edo polizialean deklaratu behar dutenak. Erraztailearen eginkizuna da pertsonak prozesu batean parte hartzeko dituen mugak ebaluatzea eta, gero, behar dituen laguntzak diseinatu eta esku-hartzeetan laguntzea eta, halaber, operadore juridikoei aholku ematea, kasuan-kasuan ezarri behar diren egokitzapenei buruz.
HELBURUAK	1. Erraztaileen programa bat edukitzea, bi norabidetako komunikazio-zubi izan daitezen organo judizial edo polizialaren eta desgaitasuna duen pertsonaren artean. 2. Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea hobetzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	• EAEko prozesu judizialetan erraztaile-lanak egiteko arau-esparru bat egitea, honako hauek zehaztuz: - Xedea eta ezarpen-eremua - Administrazio-antolaketa - Jarduteko printzipioak - Erraztailearen eginkizunak - Lan horretarako behar diren ezagutzak • Pertsonen eta erakundeen erregistro bat egin eta mantentzea. • Erraztaileak trebatu eta homologatzea, desgaitasuna duten pertsonak ordezkatzen dituzten antolakundeekin eta elkarteekin lankidetzan arituz.
ADIERAZLEAK	• Araudia onestea (2025eko 3.HIRUHIL.). • Pertsonen eta erakundeen erregistroa sortzea (2025eko 4.HIRUHIL.). • Prestakuntza- eta homologazio-jarduerak garatzea (2026ko 2.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak.

ERAGINA/GARRANTZIA	Handia		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 2.HIRUHIL.	2026ko 2.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	4.IE. Ezagutza
PROIEKTUA	11.P. Irisgarritasun unibertsala materialetan eta edukietan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin
PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Irisgarritasun unibertsaleko irizpideen arabera egokitzea Justizia Administrazioan editatzen diren eta herritarrei oro har zuzentzen zaizkien edukiak eta materialak.
HELBURUAK	1. Justizia Administrazioak ematen duen informazio orokorraren irisgarritasuna bermatzea. 2. Biktimei, lekukoei, salatzaileei eta Justizia Administrazioaren bestelako erabiltzaileei zuzendutako materialen irisgarritasuna bermatzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Justizia Administrazioan editatzen diren materialen eta edukien zerrenda bat egitea eta irisgarritasun unibertsaleko irizpideen betetze-maila aztertzea. 2. Irizpideok betetzen ez dituzten materialak eta edukiak egokitzea, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin. 3. Dokumentuak irakurketa errazean idazteko programa bat garatzea, dokumentuen tipologia eta kolektibo hartzaileak kontuan hartuta. 4. Atariko eta egoitza elektronikoko edukiak irakurketa errazera eta bestelako komunikazio-elementu alternatiboetara egokitzea, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin.
ADIERAZLEAK	• Edukien eta materialen irisgarritasunaren diagnostikoa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Materialak egokitzea (2025eko 2.HIRUHIL.). • Dokumentuak irakurketa errazean edukitzeko programa ezartzea (2025eko 4.HIRUHIL.). • Irakurketa errazera eta bestelako komunikazio-elementu alternatiboetara egokitutako edukiak webean eta egoitzan argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Antolaketaren eta Informazio Sistemen Zerbitzua. EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak. JPE 2022-2028, 46.P. Idatzizko komunikazio ulergarria. JDP 2021-2026, 10.P. Inklusio digitalaren plana, sarbidea erraztu eta arrakala digitala ezabatzekoa; 11.P.: *justizia.eus* berritzeko lanak amaitzea

ERAGINA/GARRANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 3.HIRUHIL.	2025eko 4.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	4.IE. Ezagutza
PROIEKTUA	12.P. Informazio espezializatua

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Desgaitasuna duten pertsonentzat bereziki baliagarria izan daitekeen informazioa jasotzen duten edukiak eta materialak argitaratzea; hala nola, ibilbide irisgarriak, eskubideen erabilera, laguntzak edo zerbitzu espezifikoak eskatzeko prozedura.
HELBURUAK	1. Eskubideak baliatzeari buruzko eta Justizia Administrazioak eskaintzen dituen zerbitzuei buruzko informazio espezifiko eta eguneratua sortzea eta desgaitasuna duten pertsonen esku jartzea. 2. Desgaitasuna duten pertsonentzat bereziki baliagarria izan daitekeen informazioa azkar eta erraz aurkitzen laguntzea.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Botere publikoek desgaitasuna duten pertsonei eskubideak baliatzen laguntze aldera eskaintzen dituzten zerbitzuei buruzko informazioa bildu eta eskaintzea www.justizia.eus webaren bidez. 2. Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbideari buruzko gida bat egitea. 3. Webguneko informazioa eguneratuta edukitzea eta edukiak berritzea.
ADIERAZLEAK	• Informazioa *justizia.eus* atarian argitaratzea (2024ko 4.HIRUHIL.). • Desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidearen gida argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Antolaketaren eta Informazio Sistemen Zerbitzua. EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	Plan honetako gainerako proiektuak. JPE 2022-2028. 41.P.: Zerbitzu-katalogoak eta -zorroak

ERAGINA/GARRANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 3.HIRUHIL.	2025eko 2.HIRUHIL.

ILDO ESTRATEGIKOA	4.IE. Ezagutza
PROIEKTUA	13.P. Prestakuntza eta sentsibilizazioa

PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA	Justizia Administrazioan lan egiten duten askotariko kolektiboak trebatu eta sentsibilizatzea, beren jarduera-esparruan gai izan daitezen bermatzeko desgaitasuna duten pertsonek eskubideak erabat baliatzea.
HELBURUAK	1. Justizia Administrazioko profesionalen ezagutzak hobetzea, desgaitasun motei buruzkoak eta eskubideak baliatzeko behar izan ditzaketen laguntzei buruzkoak. 2. Desgaitasuna duten pertsonek Justizia Administrazioarekiko harremanetan dituzten eskubideak guztiz ezagutzea. 3. Justizia Administrazioko langileen gaitasuna hobetzea, arreta egokia eman diezaieten askotariko premiak dauzkaten pertsonei.
FUNTSEZKO JARDUERAK	1. Justizia Administrazioarekin, operadore juridikoekin, elkarteekin eta adituekin parte hartzeko foro bat sortzea, desgaitasuna duten pertsonei justiziara iristea galarazten dieten oztopoak detektatzeko eta oztopo horiek desagerraraziko dituzten neurriak proposatzeko. 2. Desgaitasunean eta justiziarako sarbidean trebatzeko eta gaitzeko edukiak egitea. Desgaitasuna duten pertsonei arreta nola eman ikasteko online plataforma bat eta jardunbide egokien eskuliburu bat sortzea Justiziaren intranetean. Justizia Administrazioaren prestakuntza-planetara sartzea eduki horiek. 3. Desgaitasunari eta justiziarako sarbideari buruzko sentsibilizazio- eta prestakuntza-tailerrak garatzea, desgaitasun mota bakoitzean sakonduz. 4. Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Konbentzioa lanbide juridikoen ikasketa-planetan sar dadin sustatzea; bereziki, honako lanbide hauei dagokienez: abokatuak, epaileak, fiskalak, Justizia Administrazioko letraduak, notarioak, poliziak, gizarte-langileak eta espetxeetako langileak. 5. Jardunbide egokien eta gomendioen gidak egitea, justiziako, fiskaltzako eta poliziako langileek berdintasunez parte hartzen lagundu dezaten prozesu judizialetako entzunaldietan. 6. Justizia Administrazioarekin harremanetan jartzen diren eta desgaitasuna duten pertsonen asebetetze-maila neurtzeko sistema bat diseinatu eta ezartzea.
ADIERAZLEAK	• Parte hartzeko foroa sortzea (2024ko 3.HIRUHIL.). • Jendeari arreta emateko jardunbide egokien eskuliburua eta edukiak intranetean argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.). • Egindako tailerren kopurua (>5 2026ko 4.HIRUHIL.). • Jardunbide egokien eta gomendioen gida argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.). • Asebetetze-maila neurtzeko sistema ezartzea (2025eko 1.HIRUHIL.). • Asebetetze-maila > 2 puntu areagotzea (urtean, 2025eko 2.HIRUHILEKOTIK aurrera).
ERAGILE ARDURADUNA	Helduentzako Justizia Zerbitzua.
ERAGILE LAGUNTZAILEAK	Antolaketaren eta Informazio Sistemen Zerbitzua. Justizia Administrazioko Zuzendaritza. EAEJAN, Fiskaltza Nagusia, Gobernu Idazkaritza, AMEI, abokatuak, prokuradoreak eta lan-harremanetako gradudunak. Gizarte-ekintzako hirugarren sektorea, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena. Ertzaintza.
LOTUTAKO PROIEKTUAK	1.IE, 2.P. eta 3.P. JPE 2022-2028, 22.P. Prestakuntza-planak egitea eta garatzea, eta 47.P. Ahozko komunikazio didaktikoa eta arreta goiztiarra.

ERAGINA/GARRANTZIA	Ertaina		Hasiera	Aurreikusitako amaiera-data
			2024ko 2.HIRUHIL.	2025eko 2.HIRUHIL.

5.4. DPJSPa betearazteko kronograma

		2023		2024				2025				2026				2027		
		3. h	4. h	1. h	2. h	3. h	4. h	1. h	2. h	3. h	4. h	1. h	2. h	3. h	4. h	1. h	2. h	Lehentasuna
1.IE Justiziarako sarbidea	01.P. Doako justiziarako sarbidea																	E
	02.P. Laguntza espezializatua desgaitasuna duten biktimei																	**H**
	03.P. Desgaitasuna duten atxilotuei edo ikertuei laguntza espezializatua ematea																	E
2.IE Egoitza judizialetarako sarbidea	04.P. Irisgarritasun unibertsala ingurune fisikoetan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin																	E
	05.P. Baliabide teknologikoak sartzea irisgarritasunerako																	E
	06.P. Egoitza judizial elektronikorako sarbidea																	E
3.IE Prozeduretarako irispidea	07.P. Laguntza-neurri judizialak hornitzeko prozedurak hobetzea																	**H**
	08.P. Prozesu judizialetan prozedura-egokitzapenetarako eta -doikuntzetarako laguntza-zerbitzuak sortzea																	**H**
	09.P. Prozedura-doikuntzen katalogazioa																	**H**
	10.P. Erraztaileen programa sortzea																	**H**
4.IE Ezagutza	11.P. Irisgarritasun unibertsala materialetan eta edukietan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin																	**H**
	12.P. Informazio espezializatua																	E
	13.P. Prestakuntza eta sentsibilizazioa																	**H**

5.5. Adierazleen taula

Ildoa	Proiektua	Adierazleak
1.IE Justiziarako sarbidea	01.P. Doako justiziarako sarbidea	• Espedienteen datuak erregistratzen hastea (2024ko 1.HIRUHIL.)
		• Balorazio Batzordea sortzea (2024ko 4.HIRUHIL.)
		• Ofiziozko txanda bat sortzea egokia ote den aztertzen duen txostena idaztea (2025eko 1.HIRUHIL.)
		• Hala badagokio, ofiziozko txanda espezializatua sortzea (2025eko 3.HIRUHIL.).
		• Egindako ikastaro espezifikoen kopurua (>1 2025eko 2.HIRUHIL.; >3 2026ko 1.HIRUHIL.).
	02.P. Laguntza espezializatua desgaitasuna duten biktimei	• Biktimei Laguntzeko Zerbitzurako prestakuntza-plan espezifikoa diseinatzea. (2024ko 2.HIRUHIL.)
		• Biktimei Laguntzeko Zerbitzuan, desgaitasuna duten biktimei laguntzeko protokolo espezifikoa egitea. (2024ko 4.HIRUHIL.)
		• Desgaitasuna duten biktimei banakako ebaluazio-txostena egiteko eredua egitea. (2024ko 4.HIRUHIL.)
		• Egindako prestakuntza- eta sentsibilizazio-jardunaldien kopurura (>1 2025eko 2.HIRUHIL.; >4 2026ko 4.HIRUHIL.)
	03.P. Desgaitasuna duten atxilotuei edo ikertuei laguntza espezializatua ematea	• Poliziaren atxilotze-protokoloak egokitzea. (2025eko 2.HIRUHIL.)
		• Egindako prestakuntza- eta sentsibilizazio-jardunaldien kopurura (>1 2025eko 4.HIRUHIL.; >4 2026ko 4.HIRUHIL.)
2.IE Egoitza judizialetarako sarbidea	04.P. Irisgarritasun unibertsala ingurune fisikoetan	• Oztopo fisikoen zerrenda egitea (2024ko 4.HIRUHIL.).
		• Elementu arkitektonikoen hobekuntzak planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.)
		• Seinale-eta komunikazio-elementuen hobekuntzak planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.)
		• Epe barruan egindako jarduketen ehunekoa, aurreikusien aldean (>% 70) (2026ko 4.HIRUHIL.).
	05.P. Egoitza judizialetan laguntza teknologikoak sartzea	• Teknologien irisgarritasunaren diagnostikoa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.).
		• Puntu giltzarrien zerrenda, proposamena eta irtenbideen ebaluazioa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.).
		• Ezarpena planifikatzea (2025eko 1.HIRUHIL.).
	06.P. Egoitza judizial elektronikorako sarbidea	• Irisgarritasun-testa gainditzea (eguneratu ahala) • Irisgarritasun-ikuskapena egitea (urtekoa)

Ildoa	Proiektua	Adierazleak
3.IE Prozeduretarako irispidea	07.P. Laguntza-neurri judizialak hornitzeko prozedurak hobetzea	• 8/2021 Legea indarrean jarri aurretiko ezintasun-epaiak berrikusteko ekintzak ebaluatzea (2023ko 3.HIRUHIL.).
		• Desgaitasuna duten pertsonei laguntzeko neurrien ebaluazio-irizpenak eta -txostenak egiteko estandarrak onestea (2024ko 2.HIRUHIL.).
		• Justizia Sailak, Justizia Administrazioak eta foru-aldundien tutoretza-erakundeek egindako bileren kopurua >2 2024ko 2.HIRUHIL.).
		• Justizia Administrazioari laguntzen dioten gizarte-ekintzako hirugarren sektoreko erakundeak ofizialki aitortzeko legea garatzea eta araua argitaratzea (2025eko 4.HIRUHIL.).
	08.P. Prozesu judizialetan prozedura-egokitzapenetarako eta -doikuntzetarako laguntza-zerbitzuak sortzea	• Batzordea edo lantaldea sortzea (2024ko 1.HIRUHIL.)
		• Dauden baliabideak mapa egitea (2024ko 3.HIRUHIL.)
		• Prozedura-egokitzapenak edo -doikuntzak egiteko baliabideak sartzea (2025eko 3.HIRUHIL.)
	09.P. Prozedura-doikuntzen katalogazioa	• Prozedura-doikuntzen katalogoa egitea (2025eko 1.HIRUHIL.).
		• Prozedura-doikuntzak eskatzeko prozedura zehaztea (2025eko 4.HIRUHIL.).
		• Doikuntzak ebaluatzeko prozedura egitea (2026ko 2.HIRUHIL.).
	10.P. Erraztaileen programa sortzea	• Araudia onestea (2025eko 3.HIRUHIL.).
		• Pertsonen eta erakundeen erregistroa sortzea (2025eko 4.HIRUHIL.).
		• Prestakuntza- eta homologazio-jarduerak garatzea (2026ko 2.HIRUHIL.).
4.IE Ezagutza	11.P. Irisgarritasun unibertsala materialetan eta edukietan, bat etorrita arrazoizko doikuntzen kontzeptuarekin	• Edukien eta materialen irisgarritasunaren diagnostikoa egitea (2024ko 4.HIRUHIL.).
		• Materialak egokitzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
		• Dokumentuak irakurketa errazean edukitzeko programa ezartzea (2025eko 4.HIRUHIL.).
		• Irakurketa errazera eta bestelako komunikazio-elementu alternatiboetara egokitutako edukiak webean eta egoitzan argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
	12.P. Informazio espezializatua	• Informazioa *justizia.eus* atarian argitaratzea (2024ko 4.HIRUHIL.).
		• Desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea errazteko plana onartuta (2025eko 4. hiruh.).
	13.P. Prestakuntza eta sentsibilizazioa	• Parte hartzeko foroa sortzea (2024ko 3.HIRUHIL.).
		• Jendeari arreta emateko jardunbide egokien eskuliburua eta edukiak intranetean argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
		• Egindako tailerren kopurua (>5 2026ko 4.HIRUHIL.).
		• Jardunbide egokien eta gomendioen gida argitaratzea (2025eko 2.HIRUHIL.).
		• Asebetetze-maila neurtzeko sistema ezartzea (2025eko 1.HIRUHIL.).
		• Asebetetze-maila > 2 puntu areagotzea (urtean, 2025eko 2.HIRUHILEKOTIK aurrera).

5.6. Aurreikusitako inbertsioak

Proiektuen finantzaketa

Justizia Zuzendaritza	2024	2025	2026	2027	Guztira
01.P. Doako justiziarako sarbidea	2024rako, guztira, 20.132.000 euroko gastua balioetsi da doako justiziarako; barruan sartzen dira abokatu eta prokuradoreentzako konpentsazioak, zerbitzuaren funtzionamendu-gastuak eta profesionalen prestakuntza. Aurreikuspen horretan, kontuan hartu da balitekeela auziek gora egitea, desgaitasuna duten biktimei –ahalmen ekonomikoa edozein izanda ere– berehalako laguntza juridikoa emateko zerbitzua unibertsalizatzeagatik. Laguntza judizialak zehazteko prozesuei begira desgaitasun-txanda espezializatua sortzeak (sortzen bada) ez du aurrekontua gehiegi igoko, desgaitasuna duten pertsonen ehuneko handi batek doako laguntza juridikoa eskuratzeko betekizun ekonomikoak betetzen dituelako dagoeneko. Prestakuntzarako ohiko partida espezifikoen barruan sar daiteke **prestakuntza**; partida horiek aurreikusita daude dagoeneko, eta **50.000 eurokoak dira urtean**.				
02.P. Laguntza espezializatua desgaitasuna duten biktimei	BLZrako dagoeneko aurreikusi diren ohiko partiden barruan onar daiteke prestakuntza.				
03.P. Desgaitasuna duten atxilotuei edo ikertuei laguntza espezializatua ematea	Segurtasun Sailerako eta PLEArako dagoeneko aurreikusi diren ohiko partiden barruan onar daiteke prestakuntza.				
07.P.-13.P. Desgaitasuna duten pertsonei beren gaitasun juridikoa gauzatzean prozesu judizialak garatzen laguntzeko eta errazteko neurriak	130.000 €	250.000 €	250.000 €	250.000 €	**880.000 €**

Justizia Digitalaren eta Azpiegituren Zuzendaritza	2024	2025	2026	2027	Guztira
04.P. Obrak	150.000 €	300.000 €			**450.000 €**
04.P. Seinaleak	150.000 €	100.000 €			**250.000 €**
05.P. Laguntza teknologikoak egoitza judizialetan	65.000 €	285.000 €	370.000 €		**720.000 €**

GUZTIRA	**2.300.000 €**

2.IEren banakapena, egoitza judizialen arabera[7]

PROIEKTUAK	egoitzak	2024	2025	2026	GUZTIRA
04.P. Irisgarritasun unibertsala ingurune fisikoetan >> EJP 05.P	SEINALEEN PROIEKTUA	40.000			40.000
	Barroeta Aldamar JJ		20.000		20.000
	Vitoria-Gasteiz JJ		20.000		20.000
	Buenos Aires 6 JJ		20.000		20.000
	Albia JJ	10.000	300.000		310.000
	Barakaldo JJ		20.000		20.000
	Durango JJ	10.000			10.000
	Gernika-Lumo JJ	10.000			10.000
	Getxo JJ	10.000			10.000
	Azpeitia JJ	10.000			10.000
	Bergara JJ	10.000			10.000
	Atotxa JJ	150.000	20.000		170.000
	San Martin JJ	10.000			10.000
	Eibar JJ	10.000			10.000
	Irun JJ	10.000			10.000
	Tolosa JJ	10.000			10.000
	Balmaseda JJ	5.000			5.000
	Amurrio JJ	5.000			5.000
	obrak guztira	150.000	300.000		450.000
	seinaleak guztira	150.000	100.000		250.000
04.P. GUZTIRA		300.000 €	400.000 €		**700.000 €**
05.P. Egoitza judizialetan laguntza teknologikoak sartzea >> EJP 05.P	PROIEKTUA	50.000			50.000
	Barroeta Aldamar JJ		75.000		75.000
	Vitoria-Gasteiz JJ	15.000	60.000		75.000
	Buenos Aires 6 JJ		75.000		75.000
	Albia JJ			40.000	40.000
	Barakaldo JJ			40.000	40.000
	Durango JJ			40.000	40.000
	Gernika-Lumo JJ			20.000	20.000
	Getxo JJ			40.000	40.000
	Azpeitia JJ			20.000	20.000
	Bergara JJ			20.000	20.000
	Atotxa JJ		75.000		75.000
	San Martin JJ			40.000	40.000
	Eibar JJ			40.000	40.000
	Irun JJ			40.000	40.000
	Tolosa JJ			20.000	20.000
	Balmaseda JJ			5.000	5.000
	Amurrio JJ			5.000	5.000
05.P. GUZTIRA		65.000 €	285.000 €	370.000 €	**720.000 €**

[7] 2024-2026 aldirako programatu diren inbertsioak zehaztu ditugu. Ez dira zehaztu Egoitza Judizialen Planaren (2023-2030) esparruko jarduketa batzuk, irisgarritasuna aintzat hartu arren, irisgarritasuna hobetzeko helburu espezifikoa ez dutelako.

6. Kudeaketa- eta gobernantza-eredua

6.1. Lanketa

Justizia Sailburuordetzako eta Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzako talde tekniko batek idatzi du dokumentu hau; biak ala biak dira Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren mendekoak, eta honako hauek osatzen dituzte:

- Justizia zuzendaria
- Gizarte Zerbitzuen zuzendaria
- Helduentzako Justizia Zerbitzuko burua
- Proiektu, Plangintza eta Koordinazio Zerbitzuko lantaldea

Halaber, parte hartu dute, lankidetzan arituz, EDEKA plataforma osatzen duten elkarteen sareek:

- FEVAS Plena Inclusión Euskadi
- Euskal Gorrak
- Euskadiko Osasun Mentala
- Elkartean
- FEVASPACE
- ATECE
- FEVAPAS
- ONCE
- Down-en Sindromea Euskadi

Prozesuan, hiru kontraste-saio egin dira; saiootan, elkarteek ez ezik, parte hartu dute desgaitasunaren eremuan lan egiten duten pertsonek ere:

- EAEJANeko presidenteak eta epaileen ordezkariek
- Fiskal nagusiak eta Fiskaltzaren ordezkariek
- Gobernuko idazkariak eta Justizia Administrazioko letraduek
- Abokatuen, prokuradoreen eta lan-harremanetako gradudunen elkargoetako ordezkariek
- Foru-aldundietako ordezkariek
- Eudeleko ordezkariak

6.2. Kudeaketa-eredua

2023-2027ko DPJSPak tresna eta mekanismo egokiak ezarri behar ditu, bai jarduketak koordinatu eta bultzatzeko, bai ezarritako helburuak behar bezala betetzen direla zaintzeko. Kudeaketa-ereduaren oinarriak honako hauek dira:

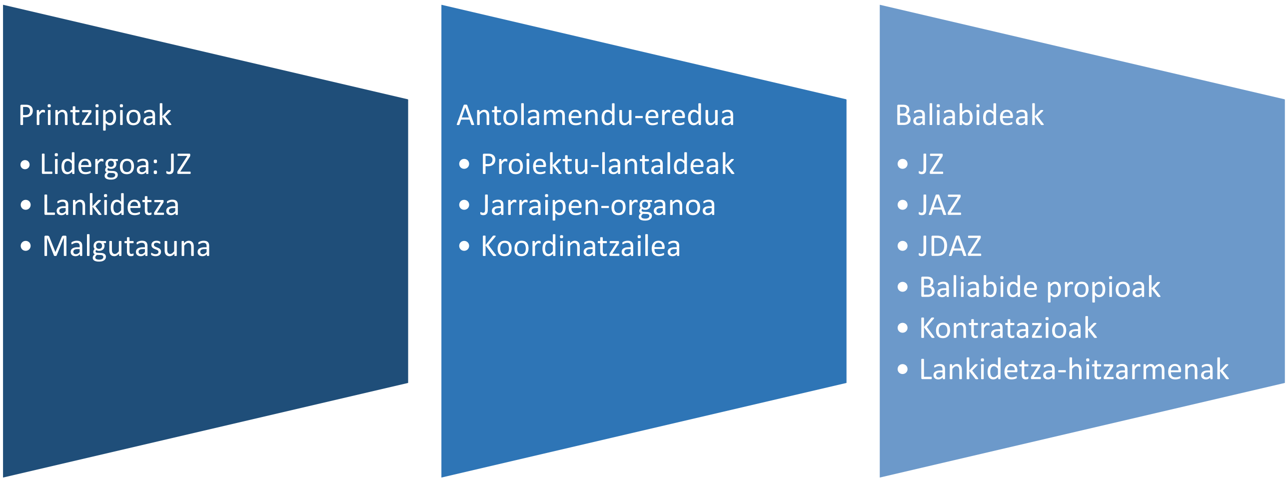

Kudeaketa-ereduaren printzipioak

Justizia Zuzendaritzaren lidergoa

Justizia Zuzendaritzak dauka DPJSParen gaineko lidergoa, eta bera izango da proiektuen sustatzailea. Horretarako, proiektuen burua izango da, eta helburuak lortzeko behar diren baliabideak eta laguntzak bilatuko ditu.

Lankidetza

DPJSPak ez dio EAEko justizia-sektoreari bakarrik eragiten, beraz, elkarlana sustatu behar du desgaitasuna duten pertsonen sare eta elkarteekin, Justizia Administrazioa lan egiten duten kolektiboekin eta beste erakunde batzuekin.

Malgutasuna

DPJSParen denbora-muga nahiko laburra da (2023-2027); halere, ezin daiteke bazter utzi aukera dagoela araudian edo teknologian aldaketak egoteko, edo aurrekontuetan nahiz proiektuen emaitzetan; hortaz, baliteke erabaki batzuk aldatu eta Plana bera edo bertako proiektuak, ekintzak edo helburuak egokitu behar izatea. Lantaldeek eta jarraipen-organoak aztertuko dituzte horiek guztiak.

Antolamendu-eredua

Proiektu-lantaldeak

Planeko proiektu batzuetan, hainbat kolektibotako pertsonez osatutako lantaldeak eratu beharko dira ekintza jakin batzuk garatzeko:

> 01.P.: Balorazio Batzorde bat osatzea Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako abokatuen elkargoekin, EAEn desgaitasunaren eta doako justizia-zerbitzu publikoa ematearen inguruko errealitate soziala aztertzeko eta, hala badagokio, desgaitasunaren arloko txanda espezializatu bat sortzeko.

Osaera:

- Doako Justizia Zerbitzuko burua.
- Doako Laguntza Juridikoko Batzordeetako hiru kide.
- Orientazio Juridikoko Zerbitzuko ordezkari bat.
- Hirugarren sektore soziala, desgaitasuna duten pertsonekin esku hartzen duena.

> 03.P.: Desgaitasuna duten atxilotuei eta ikertuei egoitza polizial nahiz judizialean laguntzeko protokolo espezifiko bat egitea.

Osaera:

- Helduentzako Justizia Zerbitzuko burua.
- Gazteentzako Justizia Zerbitzuko burua.
- Epaileen ordezkari bat.
- Fiskaltzako ordezkari bat.
- JAL kidegoko ordezkari bat.
- Euskal Autonomia Erkidegoko polizia-kidegoetako ordezkariak.
- Desgaitasun intelektuala, garapen-desgaitasuna edo nahasmendu mentala duten pertsonen federazioak.

> 08.P.: Sektorearteko batzorde edo foro bat sortzea laguntza-sistemaren eraketa koordinatzeko; dauden baliabideen mapa egin beharko du, eta askotariko organismoak eta erakundeak antolatzeko irizpideak egin.

Osaera:

- Justizia Sailburuordetzako bi pertsona.
- Epaileen ordezkari bat, EAEJANeko presidenteak izendatua; ahal bada, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren Desgaitasun Ataleko ordezkaria.
- Fiskaltzako ordezkari bat, Euskal Autonomia Erkidegoko Fiskaltza Nagusiak izendatua; ahal bada, desgaitasuna duten pertsonak babesteko fiskal ordezkaria.
- JAL kidegoko ordezkari bat, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko Gobernu Idazkaritzak izendatua.
- Federazio hauetako pertsona bana: EDEKA, FEVAS Plena Inclusión, EUSKAL GORRAK, Euskadiko Osasun Mentala, ELKARTEAN, FEVASPACE, ATECE, FEVAPAS, ONCE, Down-en Sindromea Euskadi.

> 09.P.: Lantalde bat sortzea operadore juridikoekin eta elkarteetako ordezkariekin, honi begira:

- Prozedura-doikuntzen katalogo malgu bat egitea, honako hauek aintzat hartuz:
  - Desgaitasunen arabera aurreikus daitezkeen doikuntza-premiak.
  - Prozedura judizialaren askotariko faseetan (instrukzioan, deklarazioan, frogan, ahozko ikustaldian...) egin daitezkeen aldaketak, premia dagoenean egin litezkeenak, eta aldaketak egiteko betekizunak.
- Prozedura erraz bat egitea, aldaketak eta egokitzapenak prozesua abiatu aurretik antolatzea eskatzeko.
- Prozedura erraz bat egitea, eskabideak ebaluatzeko eta katalogoan jasotzen ez diren doikuntzak aplikatzeko.

Osaera: 08.P.-ko proiektu-lantalde berbera.

> 10.P.: EAEko prozesu judizialetan erraztaile-lanak egiteko arau-esparru bat egitea, honako hauek zehaztuz:

- Helburua eta aplikazio-eremua.
- Administrazio-antolaketa.
- Jarduteko printzipioak.
- Erraztailearen eginkizunak.
- Lan horretarako behar diren ezagutzak.

Osaera:

- Justizia Sailburuordetzako bi pertsona.
- Epaileen ordezkari bat.
- Fiskaltzako ordezkari bat.
- JAL kidegoko ordezkari bat.
- Desgaitasun intelektuala, garapen-desgaitasuna edo nahasmendu mentala duten pertsonen federazioak.

Jarraipen-organoa: Euskadiko Justizia eta Desgaitasunaren Sektorearteko Foroa

13.P. proiektuak ekintzen artean sartzen du Justizia Administrazioarekin, operadore juridikoekin, elkarteekin eta adituekin parte hartzeko foro bat sortzea, desgaitasuna duten pertsonei justiziarako sarbidea galarazten dieten oztopoak detektatzeko eta oztopo horiek desagerraraziko dituzten neurriak proposatzeko.

Sektorearteko foroa 2024ko lehenengo hiruhilekoan jarriko da martxan, formalki eratzen denean eta funtzionamendu-arauak onesten direnean. Iraunkorra izango da. Hori dela-eta, Planaren jarraipena egingo du, berorren indarraldian. Gutxienez urtean behin elkartuko da, eta bilera berezietarako deitu ahalko da.

Osaera:

- DPJSParen koordinatzailea.
- Justizia Sailburuordetzako bi pertsona.
- Epaileen bi ordezkari: bata EAEJANeko presidentea izango da, eta bestea hark izendatutako pertsona; ahal bada, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren Desgaitasun Ataleko ordezkaria.

- Fiskaltzako bi ordezkari: bata fiskal nagusia izango da, eta bestea hark izendatutako pertsona; ahal bada, desgaitasuna duten pertsonak babesteko fiskal ordezkaria.
- JAL kidegoko bi ordezkari: bata Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiko gobernu-idazkaria izango da, eta bestea hark izendatzen duen pertsona.
- Legelarien Euskal Kontseiluko pertsona bat.
- Prokuradoreen Euskal Kontseiluko pertsona bat.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Lan Harremanetako Gradudunen Kontseiluko pertsona bat.
- Euskal Herriko Notario Elkargoko pertsona bat.
- Federazio hauetako pertsona bana: EDEKA, FEVAS Plena Inclusión, EUSKAL GORRAK, Euskadiko Osasun Mentala, ELKARTEAN, FEVASPACE, ATECE, FEVAPAS, ONCE, Down-en Sindromea Euskadi.
- Osakidetzako pertsona bat.
- Hiru foru-aldundietako desgaitasun-arloko pertsona bana.

Eginkizunak:

- Organismoen eta erakundeen artean jarduketak koordinatzea.
- Justiziarako sarbidean dauden oztopoak detektatzea.
- Oztopo horiek desagerrarazteko neurriak proposatzea.
- DPJSParen jarraipen-batzorde gisa aritzea:
    - Planaren jarraipenari buruzko urteko txostenen eta Planaren aldaketen berri edukitzea, eta, behar denean, bidezkotzat jotzen dituen proposamenak egitea.
    - Proiektua kolektiboen artean hedatzen laguntzea.
    - Kolektiboen arteko elkarlana koordinatzea.

DPJSP 2023-2027 planaren koordinatzaile teknikoa

Helduentzako Justizia Zerbitzuko pertsona bat arduratuko da plan honen egikaritzapena koordinatzeaz. Honako hauek izango ditu zeregin nagusi:

- Planaren alderdi teknikoen koordinazioa eta jarraipena.
- Planaren jarraipenari eta ebaluazioari buruzko txostenak egitea.
- Planaren jarraipen operatiboari dagozkion edukiak egitea eta jarduerak kudeatzea.
- Euskadiko Justizia eta Desgaitasunaren Sektorearteko Foroa prestatzea, proposamenak aurretik jasotzea, bileren deialdia egitea eta bileren akta idaztea.

Baliabideak

Plana betearazteko, Justizia Sailburuordetzaren hiru zuzendaritzen barne-baliabideak erabiliko dira, eta Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailaren Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzak lagundu egingo du.

DPJSP 2023-2027 planeko proiektu batzuetan, kontratatutako kanpoko baliabideak erabiliko dira.

Proiektu batzuetan lankidetza-hitzarmenak sinatuko dira.

6.3. Jarraipena eta ebaluazioa

Plana egoki kudeatzeko, proiektuen aurrerapena eta ekimenen betetze-maila ongi eta zehaztasunez ezagutu ahal izateko mekanismoak eduki behar dira.

Horretarako, planaren koordinatzaile teknikoak Justizia zuzendariari eta DPJSP 2023-2027 planaren jarraipen-organoari helaraziko dizkie proiektuen aurrerapenari, ildo estrategikoen egoera orokorrari eta helburuen betetze-mailari buruzko informazio garrantzitsua biltzen duten dokumentuak.

Txostenotan, epeen jarraipena egingo da, ezarritako helburuen betetze-maila zehaztuko da, eta, hala badagokio, zer aldaketa egin proposatuko da. Bestetik, lortutako emaitzen berri emango da, 5.5 atalean jasotzen den adierazle-sisteman oinarrituta. Halaber, ekimenak gauzatzean edo ezartzean gertatutako gorabehera nagusiak aztertuko dira, eta emaitzetan izan duten eragina baloratuko da.

I. eranskina: Eraikin judizialen irisgarritasuna

ERAIKINA		GASTEIZKO JUSTIZIA JAUREGIA	AMURRIOKO JUSTIZIA JAUREGIA	SAN MARTINGO JUSTIZIA JAUREGIA	ATOTXAKO JUSTIZIA JAUREGIA	IRUNGO JUSTIZIA JAUREGIA	EIBARKO JUSTIZIA JAUREGIA
ERAIKINERAKO SARRERA	Espaloi-mailan sarrera	BAI (larrialdiko irteera, langileen sarrera, ezkontza-aretorakoa eta adingabeena Gasteiz hiribidean eta Micaela Portilla eta Laskarai kaleetan) EZ (jendearen sarbidea Gasteiz hiribidearen eta Laskarai kalearen elkargunetik)	BAI (jendearen eta atxilotuen sarrera, lurzatitik) EZ (artxibategirako sarbidea eta larrialdiko irteera, lurzatira)	EZ (jendearen sarbidea San Martin kaletik, eta larrialdiko irteera Manterola kalera) BAI (larrialdiko irteera Triunfo kalera)	EZ (jendearen sarrera Kalkutako Teresa plazatik, ezkontza-aretora Iztueta kaletik, eta larrialdiko irteerak) BAI (guardiako epaitegirako sarrera eta AMEI, Iztueta kaletik)	BAI (jendearen eta langileen sarrera Iparralde etorbidetik eta larrialdiko irteera Arizmendi Almirantearen plazara)	BAI (jendearen eta guardiako epaitegirako sarrera Juan Gisasola kaletik)
	SARRERAKO ESKAILERA	(jendearen sarbidea)	(jendearen sarbidea: lurzatia)	(jendearen sarbidea)	(jendearen sarbidea)	(ez da behar)	(ez da behar)
	Baldosa podotaktilak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kontraste handiko zerrenda duten eskailera-mailak	EZ	-	EZ	EZ	-	-
	Inguruarekin kontraste kromatikoa duten eskubandak	EZ	-	EZ	BAI	-	-
	SARRERAKO ARRAPALA	(jendearen sarbidea)	(jendearen sarbidea: lurzatia)	(jendearen sarbidea)	(jendearen sarbidea)	(ez da behar)	(ez da behar)
	Arrapala	KANPOALDEAN (ataripean)	KANPOALDEAN	IRISGARRIA	IBILGARRIA	-	-
	Zabalera eta malda	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	-	-
	Baranda bikoitza	EZ	EZ	BAI	BAI	-	-
	Arrapala sarrera nagusian	BAI	BAI	BAI	BAI	-	-
	SARRERAKO ATEA			(jendearen sarbidea)			
	Ate automatikoa	BAI (kanpoko atea haize-babes) EZ (barruko ateak haize-babesa)	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kristalezko ateak, kontraste kromatiko handiko seinaleztatze-bandak dituztenak	**zerrenda beltza eta zirkulu berdea dauzkate**	Zurezkoa da	EZ	zerrenda horiak eta urdinak dituzte	EZ	EZ
ATONDOA	Sarbideak kontrolatzeko gailua	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Oztoporik gabeko biragunea	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Gurpil-aulkien erabiltzaileen eskura daude informazio-kartelak eta seinaleak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Informazio-kartelak eta seinaleztapena kontraste kromatiko handian	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Zoladuran gida-zerrendak daude informazio-guneraino edo harreraraino	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Jendea artatzeko erakusmahaien kokapena	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA

ERAIKINA		GASTEIZKO JUSTIZIA JAUREGIA	AMURRIOKO JUSTIZIA JAUREGIA	SAN MARTINGO JUSTIZIA JAUREGIA	ATOTXAKO JUSTIZIA JAUREGIA	IRUNGO JUSTIZIA JAUREGIA	EIBARKO JUSTIZIA JAUREGIA
	Jendea artatzeko erakusmahaien altuera	IBILGARRIA	IRITSEZINA (ez du tarterik desgaitasun motorra dutenak artatzeko)	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Begizta magnetikoa erakusmahaian	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
ERAIKINAREN BARRUALDEKO KOMUNIKAZIOA	Korridoreen zabalera	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Biraguneak korridoreetan	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruko ateak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Baldosa podotaktilak dituzten zirkuituak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Barne-eskailerak: kontraste handiko zerrenda-marka duten eskailera-mailak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Solairu guztietara irits daiteke igogailuz	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI (liburutegiko goiko solairura izan ezik)
IGOGAILUAK	Atearen zabalera	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Kanpoko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Kanpoko botoiak, kontraste kromatiko handikoak eta erliebedunak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kabinaren neurriak	IRISGARRIA (jendearena), IBILGARRIA (langileena)	IBILGARRIA (eraik. nagusia), eta IRISGARRIA (artxibategia)	IRISGARRIA	IRISGARRIA (jendearen sarbidea) IBILGARRIA (langileena)	IRISGARRIA	IRISGARRIA
	Barruko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Barruko botoiak, kontraste kromatiko handikoak, erliebedunak eta braillean	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
MUGIKO RTASUN URRIKOE	Kokapena	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruan	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
EPAIKETA-ARETOAK ETA GELAK	Ateen eta hormen arteko kontraste kromatikoa	BAI (epaiketa-aretoak) EZ (bulegoak)	BAI (epaiketa-aretoak) EZ (bulegoak)	**Entzunaretoan bakarrik**	EZ	EZ	EZ
	Irudiaren eta atzealdearen arteko kontraste handiko seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Irakurketa errazera egokitutako seinaleztapena	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Seinaleztapena goi-erliebean eta braillean	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Begizta magnetikoa aretoan	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Auzi-oholtzak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (behe-solairuko aretoa) IRITSEZINA (behe-solairuko aretoak)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Profesionalen, akusatuen, lekukoen eta abarren jarlekuak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (behe-solairuko aretoa) IBILGARRIA (behe-solairuko aretoak)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Ikusleentzako jarlekuak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA

ERAIKINA		BERGARAKO JUSTIZIA JAUREGIA	TOLOSAKO JUSTIZIA JAUREGIA	AZPEITIKO JUSTIZIA JAUREGIA	ALBIAKO JUSTIZIA JAUREGIA	BARROETAKO JUSTIZIA JAUREGIA	BUENOS AIRESKO JUSTIZIA JAUREGIA
ERAIKINERAKO SARRERA	Espaloi-mailan sarrera	EZ (jendearen sarbidea eskailerekin eta alboko arrapalarekin Mizpildi kaletik; larrialdiko irteerak eskailerekin)	BAI (jendearen sarbidea eta Erregistro Zibilerakoa San Juan kaletik) EZ (larrialdiko irteera atzeko kalera)	EZ (jendearen eta langileen sarbideak, eskailerekin eta alboetako arrapalekin Sanjuandegi plazatik eta Euskalerria kaletik)	BAI (jendearen sarbidea Barroeta JJtik eta larrialdiko irteera Colon Larreategui kalera) EZ (langileen sarbidea Albia lorategietatik eta larrialdiko irteera Ibañez de Bilbao kalera)	BAI (jendearen eta langileen sarbideak Barroeta kaletik eta adingabekoenak Colon Larreategui kaletik)	BAI (guardiako epaitegirako jendearen eta langileen sarbidea Ibañez de Bilbao kaletik) EZ (jendearen eta langileen sarbidea Buenos Aires kaletik)
	SARRERAKO ESKAILERA	(jendearen sarbidea)	(ez da behar)	(jendearen sarbidea)	(langileen sarbidea)	(adingabeen sarbidea)	
	Baldosa podotaktilak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kontraste handiko zerrenda duten eskailera-mailak	EZ	-	EZ	EZ	Eskailera-maila bakarra, albotik lur-arrasean dela	EZ
	Inguruarekin kontraste kromatikoa duten eskubandak	EZ	-	EZ	BAI (jendearen sarbidea Barroeta JJtik eta larrialdiko irteera Colon Larreategui kalera) EZ (langileen sarbidea Albia lorategietatik eta larrialdiko irteera Ibañez de Bilbao kalera)	EZ	BAI
	SARRERAKO ARRAPALA	(jendearen sarbidea)	(ez da behar)	(jendearen sarbidea)	(langileen sarbidea)	(ez da behar)	
	Arrapala	IBILGARRIA	-	IRISGARRIA	EZ	-	IBILGARRIA
	Zabalera eta malda	IBILGARRIA	-	IRISGARRIA	-	-	IBILGARRIA
	Baranda bikoitza	EZ	-	EZ	-	-	BAI (Bueno Aires kalean) EZ (Ibañez de Bilbao kalean)
	Arrapala sarrera nagusian	BAI	-	BAI	EZ	-	BAI
	SARRERAKO ATEA						
	Ate automatikoa	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kristalezko ateak, kontraste kromatiko handiko seinaleztatze-bandak dituztenak	Zurezkoak dira	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
ATONDOA	Sarbideak kontrolatzeko gailua	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Oztoporik gabeko biragunea	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Gurpil-aulkien erabiltzaileen eskura daude informazio-kartelak eta seinaleak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Informazio-kartelak eta seinaleztapena kontraste kromatiko handian	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI

ERAIKINA		BERGARAKO JUSTIZIA JAUREGIA	TOLOSAKO JUSTIZIA JAUREGIA	AZPEITIKO JUSTIZIA JAUREGIA	ALBIAKO JUSTIZIA JAUREGIA	BARROETAKO JUSTIZIA JAUREGIA	BUENOS AIRESKO JUSTIZIA JAUREGIA
	Zoladuran gida-zerrendak daude informazio-guneraino edo harreraraino	EZ	EZ	EZ	Ez dago arretagunerik (Barroetako JJan dago)	EZ	EZ
	Jendea artatzeko erakusmahaien kokapena	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	Aurrekoaren berdina	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Jendea artatzeko erakusmahaien altuera	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	-	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Begizta magnetikoa erakusmahaian	EZ	EZ	EZ	-	EZ	EZ
ERAIKINAREN BARRUALDEKO KOMUNIKAZIOA	Korridoreen zabalera	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Biraguneak korridoreetan	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruko ateak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Baldosa podotaktilak dituzten zirkuituak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Barne-eskailerak: kontraste handiko zerrenda-marka duten eskailera-mailak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ (AMEIerako sarbidea izan ezik, -1 sotoan)	EZ (AMEIerako sarbidea izan ezik, -1 sotoan)
	Solairu guztietara irits daiteke igogailuz	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
IGOGAILUAK	Atearen zabalera	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Kanpoko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Kanpoko botoiak, kontraste kromatiko handikoak eta erliebedunak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kabinaren neurriak	IBILGARRIA	IRISGARRIA (jendearen sarbidea) IBILGARRIA (langileena)	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA
	Barruko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Barruko botoiak, kontraste kromatiko handikoak, erliebedunak eta braillean	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
MUGIKORTASUN URRIKOENTZAT	Kokapena	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruan	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
EPAIKETA-ARETOAK ETA GELAK	Ateen eta hormen arteko kontraste kromatikoa	EZ	EZ	EZ	BAI (epaiketa-aretoak) EZ (bulegoak)	BAI	BAI
	Irudiaren eta atzealdearen arteko kontraste handiko seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Irakurketa errazera egokitutako seinaleztapena	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Seinaleztapena goi-erliebean eta braillean	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Begizta magnetikoa aretoan	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Auzi-oholtzak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Profesionalen, akusatuen, lekukoen eta abarren jarlekuak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Ikusleentzako jarlekuak	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA

ERAIKINA		BUENOS AIRESKO JUSTIZIA JAUREGIA	IBAÑEZ DE BILBAOKO JUSTIZIA JAUREGIA (Proiektua)	BIZKAIKO PROBINTZIA FISKALTZA (obretan)	BARAKALDOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GETXOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GERNIKAKO JUSTIZIA JAUREGIA	DURANGOKO JUSTIZIA JAUREGIA	BALMASEDAKO JUSTIZIA JAUREGIA
ERAIKINERAKO SARRERA	Espaloi-mailan sarrera	BAI (guardiako epaitegirako jendearen eta langileen sarbidea Ibañez de Bilbao kaletik) EZ (jendearen eta langileen sarbidea Buenos Aires kaletik)	BAI (albokoa eskailera-mailekin, jendearen eta langileen sarbideetan, Ibañez de Bilbao eta Henao kaleetan)	BAI (jendearen sarbidea Henao kaletik, langileen sarbidea Ercilla kaletik eta larrialdiko irteera bien arteko alakara)	EZ (jendearen eta langileen sarbideak Bide Onera plazatik eta ezkontza-aretora Juan de Garay kaletik)	BAI (alboko sarrera duten eskailerak lur-arrasean, jendearen sarbidean; larrialdiko irteerak lur-arrasean)	EZ (jendearen eta langileen sarbidea Allende Salazar kaletik)	BAI (jendearentzako, langileentzako eta guardiako epaitegirako sarbidea Ezkurdi plazatik)	BAI (alboko sarrera duten eskailerak lur-arrasean, jendearen eta langileen sarbidean, Geltoki kaletik)
	SARRERAKO ESKAILERA			(ez du)				(ez du)	
	Baldosa podotaktilak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kontraste handiko zerrenda duten eskailera-mailak	EZ	BAI	-	EZ	EZ	EZ	-	EZ
	Inguruarekin kontraste kromatikoa duten eskubandak	BAI	BAI	-	BAI	BAI	BAI	-	EZ
	SARRERAKO ARRAPALA		(ez du)	(ez du)		(ez du)	(ez du)	(ez du)	(ez du)
	Arrapala	IBILGARRIA	-	-	IBILGARRIA	-	-	-	-
	Zabalera eta malda	IBILGARRIA	-	-	IBILGARRIA	-	-	-	-
	Baranda bikoitza	BAI (Bueno Aires kalean) EZ (Ibañez de Bilbao kalean)	-	-	BAI	-	-	-	-
	Arrapala sarrera nagusian	BAI	-	-	BAI	-	-	-	-
	SARRERAKO ATEA								
	Ate automatikoa	EZ	EZ	BAI (haizetik babestekoa jendearen sarbidean, barrualdean) EZ (gainerakoa)	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kristalezko ateak, kontraste kromatiko handiko seinaleztatze-bandak dituztenak	EZ	BAI	Zurezkoak dira	EZ	zerrenda urdinak	zerrenda urdinak buruaren parean	EZ	BAI
ATONDOA	Sarbideak kontrolatzeko gailua	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Oztoporik gabeko biragunea	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA

ERAIKINA		BUENOS AIRESKO JUSTIZIA JAUREGIA	IBAÑEZ DE BILBAOKO JUSTIZIA JAUREGIA (Proiektua)	BIZKAIKO PROBINTZIA FISKALTZA (obretan)	BARAKALDOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GETXOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GERNIKAKO JUSTIZIA JAUREGIA	DURANGOKO JUSTIZIA JAUREGIA	BALMASEDAKO JUSTIZIA JAUREGIA
	Gurpil-aulkien erabiltzaileen eskura daude informazio-kartelak eta seinaleak	EZ	BAI	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Informazio-kartelak eta seinaleztapena kontraste kromatiko handian	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Zoladuran gida-zerrendak daude informazio-guneraino edo harreraraino	EZ	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Jendea artatzeko erakusmahaien kokapena	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Jendea artatzeko erakusmahaien altuera	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Begizta magnetikoa erakusmahaian	EZ	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
ERAIKINAREN BARRUALDEKO KOMUNIKAZIOA	Korridoreen zabalera	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Biraguneak korridoreetan	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruko ateak	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA 80 cm	IBILGARRIA 80 cm	IBILGARRIA
	Baldosa podotaktilak dituzten zirkuituak	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Barne-eskailerak: kontraste handiko zerrenda-marka duten eskailera-mailak	EZ (AMEIerako sarbidea izan ezik, -1 sotoan)	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Solairu guztietara irits daiteke igogailuz	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
IGOGAILUAK	Atearen zabalera	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Kanpoko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI

ERAIKINA		BUENOS AIRESKO JUSTIZIA JAUREGIA	IBAÑEZ DE BILBAOKO JUSTIZIA JAUREGIA (Proiektua)	BIZKAIKO PROBINTZIA FISKALTZA (obretan)	BARAKALDOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GETXOKO JUSTIZIA JAUREGIA	GERNIKAKO JUSTIZIA JAUREGIA	DURANGOKO JUSTIZIA JAUREGIA	BALMASEDAKO JUSTIZIA JAUREGIA
	Kanpoko botoiak, kontraste kromatiko handikoak eta erliebedunak	EZ	BAI	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Kabinaren neurriak	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina eta jendearena jatorrizkoan) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IRISGARRIA (jendearen sarbidea) IBILGARRIA (langileena)	IRISGARRIA (jendearen sarbidea) IBILGARRIA (langileena)	IBILGARRIA
	Barruko botoiak (gurpil-aulkitik eskura)	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Barruko botoiak, kontraste kromatiko handikoak, erliebedunak eta braillean	EZ	BAI	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
MUGIKORTASUN URRIKOENTZAT EGOKITUTAKO KOMUNAK	Kokapena	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Barruan	IBILGARRIA	IRISGARRIA	IRISGARRIA	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
EPAIKETA-ARETOAK ETA GELAK	Ateen eta hormen arteko kontraste kromatikoa	BAI	BAI	EZ	BAI	EZ	EZ	gris oso iluna hondo argian	zura hondo horian
	Irudiaren eta atzealdearen arteko kontraste handiko seinaleztapena	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI	BAI
	Irakurketa errazera egokitutako seinaleztapena	EZ	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Seinaleztapena goi-erliebean eta braillean	EZ	BAI	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Begizta magnetikoa aretoan	EZ	BAI	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ	EZ
	Auzi-oholtzak	IBILGARRIA	IRISGARRIA	-	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Profesionalen, akusatuen, lekukoen eta abarren jarlekuak	IBILGARRIA	IRISGARRIA	-	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA
	Ikusleentzako jarlekuak	IBILGARRIA	IRISGARRIA	-	IBILGARRIA	IRISGARRIA (zabalkuntza-eraikina) IBILGARRIA (jatorrizko eraik.)	IBILGARRIA	IBILGARRIA	IBILGARRIA

II. eranskina: Inkesta

AII.1 Galdetegia irakurketa errazean

DESGAITASUNA DUTEN PERTSONEN JUSTIZIARAKO SARBIDEA

Aukeratu ondoren irakurriko duzun galdera bakoitzerako erantzun bat.
Markatu **erantzuna X** batez eskuineko laukian.

Zein da zure generoa?

	Erantzuna
Gizona	
Emakumea	
Ez bitarra (Ez naiz ez gizontzat ez emakumetzat sailkatzen)	

Zer desgaitasun mota duzu?

	Erantzuna
Fisikoa	
Adimen- edo garapen-desgaitasuna	
Ikusmenekoa	
Entzumenekoa	
Gor-itsutasuna	
Osasun mentaleko arazoek eragindakoa	
Neurologikoa	
Hainbat desgaitasun. Adibidez, garuneko paralisia	

Justizia Administrazioarekiko harremana

Izan al duzu harremanik Justizia Administrazioarekin?

Bai ☐
Ez ☐

Zergatik?

	Erantzuna
Zure lana Zuzenbidearekin lotuta dago	
Komunikazio-bitartekaria zara	
Epaiketa batean lekukoa izan zara	
Epaiketetan epaimahai gisa parte hartu duzu	
Salaketa jarri dizute edo zuk beste pertsona bat salatu duzu	

Delitu baten biktima izan zara	
Delitu bat leporatu dizute	

Zein justizia-jauregitan?
______________________________ hiriko justizia-jauregian.

Lege-prozesuko oztopoak

Hurrengo galderetan, 5 erantzunen artean hauta dezakezu.
Markatu X bat aukeratzen duzun erantzunaren azpian.

Oztopo fisikoak

Zailtasunik izan al duzu Justiziako Administrazioaren eraikinetan sartzeko?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Eraikinek ba al zuten beharrezko egokitzapenik eta euskarririk,
zuri arreta emateko?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Leku bakoitza non dagoen adierazten duten seinaleak argiak dira?

1 Batere argirik ez	2 Ez oso argiak	3 Pixka bat argiak	4 Nahiko argiak	5 Oso argiak

Galdera horiei buruzko iruzkinen bat idatz dezakezu

Komunikazio-oztopoak

Eskatu duzun informazioa eman dizute?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Sentitu al duzu prozesuan gutxi utzi dizutela parte hartzen zure desgaitasunagatik?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Prozesuan zehar zer pentsatzen duzun guztia adierazi ahal izan duzu?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Uste duzu besteek sinesten zintuztela edo ulertzen zintuztela hitz egiten zenuenean?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Galdera horiei buruzko iruzkinen bat idatz dezakezu

Ulermen-oztopoak

Ulertu al duzu prozesuan zehar eman dizuten informazioa?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Ulertzen al duzu Justizia Administrazioak jendeari,
oro har, ematen dion informazioa?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Justizia Administrazioarekin kontaktua telefonoz edo internetez izan bada,
ulertu al duzu eman dizuten informazioa?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Judizio-aretoan
badira gauzak hobeto ulertzen lagundu dizuten elementuak,
hala nola piktogramak, telebista eta ordenagailuak?

> **Judizio-aretoa.**
> Epaiketak egiten
> diren tokia.

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Ulertzen al duzu epaileek, fiskalek eta letraduek
erabiltzen duten hizkera?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Ulertzen al duzu epaitegietan artatzen zaituzten pertsonek
erabiltzen duten hizkera?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Galdera horiei buruzko iruzkinen bat idatz dezakezu

Prozedura

Zure ustez, egokitu al da epaiketa egiteko modua,
zuk jarraitu eta ulertu ahal izateko?

Bai ☐
Ez ☐

Eskatu al duzu inoiz epaiketa bat edo lege-prozesu bat egokitzeko,
zuk hobeto ulertu eta jarraitu ahal izateko?

Bai ☐
Ez ☐

Zailak izan al dira eman behar izan dituzun urratsak,
epaiketa edo lege-prozesu bat zure beharretara egokitzea eskatzeko?

1 Batere zailak	2 Pixka bat zailak	3 Zail xamarrak	4 Nahiko zailak	5 Oso zailak

Prozesuan zehar erabili al dira, zuk ulertu ahal izateko
beharrezkoak diren komunikazio-elementuak?
adibidez: piktogramak, pantailak, audioa, testu egokituak

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Informazioa interpretatu eta azaldu dizun pertsona baten laguntza izan duzu,
zuk ulertu ahal izateko?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Galdera horiei buruzko iruzkinen bat idatz dezakezu

Profesionalen prestakuntza

Justizia-jauregian lan egiten duten pertsonak prestatuta zeuden desgaitasunen bat duten pertsonak artatzeko?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Epaileak, fiskalak eta Justizia Administrazioko **letraduak** prestatuta zeuden
desgaitasunen bat duten pertsonak artatzeko?

Letradua.
Prozesua bultzatu eta bulego judiziala zuzentzen duen pertsona.

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Abokatuak, **prokuradoreak** eta gizarte-graduatuak prestatuta zeuden
desgaitasunen bat duten pertsonak artatzeko?

Prokuradorea.
Epaiketa batean beste pertsona bat ordezkatzeko legeak baimendutako pertsona.

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Galdera horiei buruzko iruzkin bat idatz dezakezu

Jaso duzun tratua

Justizia Administrazioan lan egiten duten pertsonek
gaizki tratatu zaituzte edo diskriminatu zaituzte
zure desgaitasunagatik?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Zure ustez, Justizia Administrazioan hurbiletik tratatu zaituzte
eta zure lekuan jarri dira?

1 Inoiz ez	2 Gutxitan	3 Batzuetan	4 Askotan	5 Beti

Galdera horiei buruzko iruzkinen bat idatz dezakezu

AII.2 Emaitzak

GALDETEGIA

234 erantzun
147k harremana JArekin

Generoaren araberako banaketa

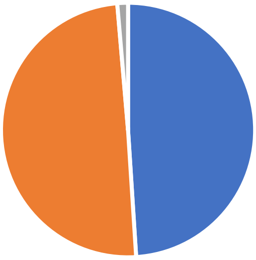

Justizia Administrazioarekiko harremana

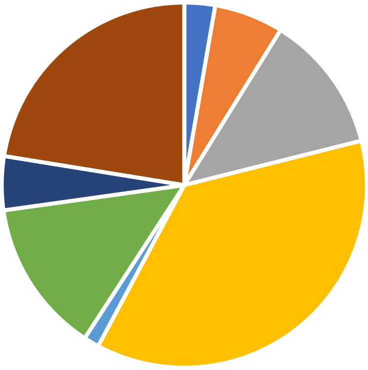

Desgaitasun motaren araberako banaketa

Oztopo fisikoak

GALDETEGIA

Zailtasunik izan al duzu Justiziako Administrazioaren eraikinetan sartzeko?

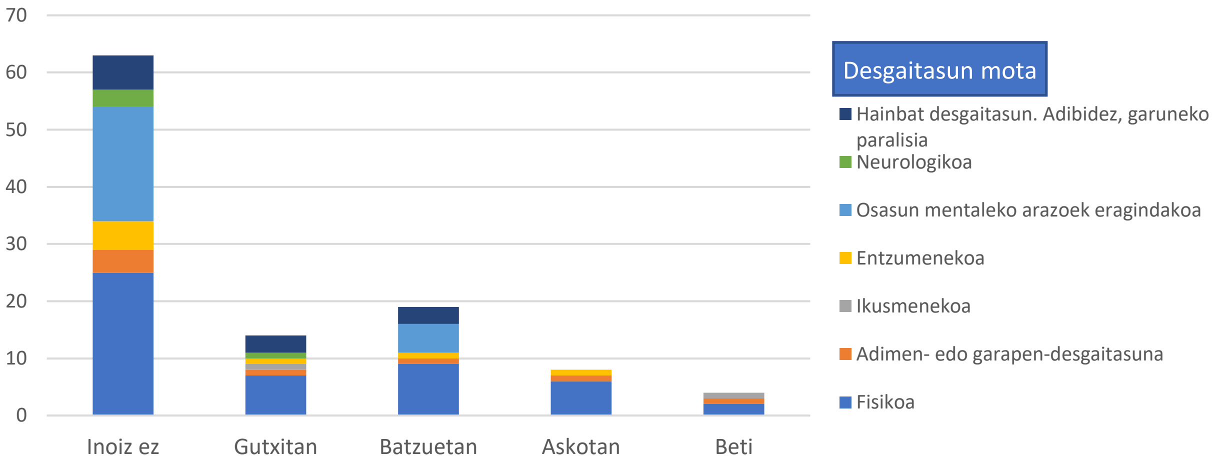

Oztopo fisikoak

GALDETEGIA

Zailtasunik izan al duzu Justiziako Administrazioaren eraikinetan sartzeko?

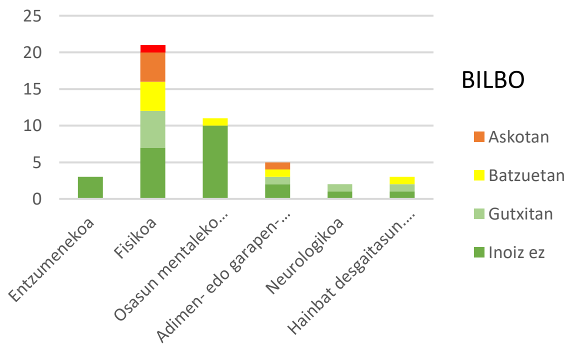

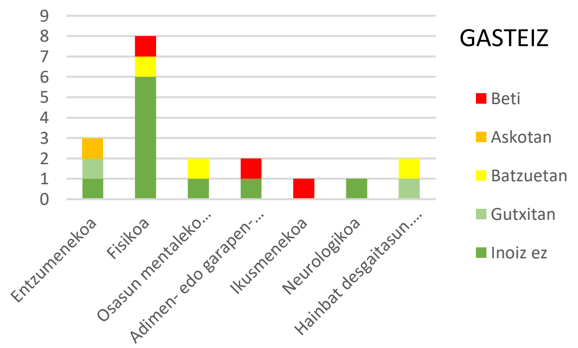

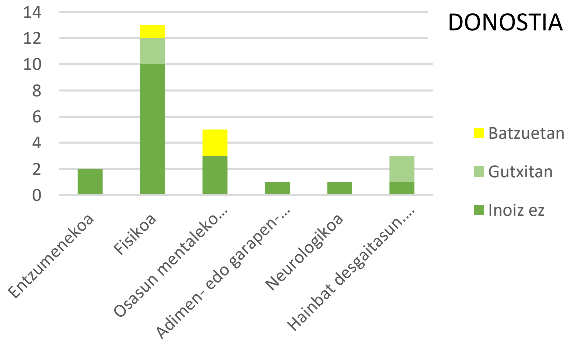

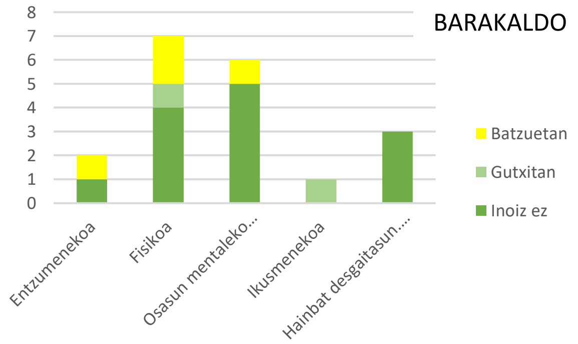

Oztopo fisikoak

GALDETEGIA

Leku bakoitza non dagoen adierazten duten seinaleak argiak dira?

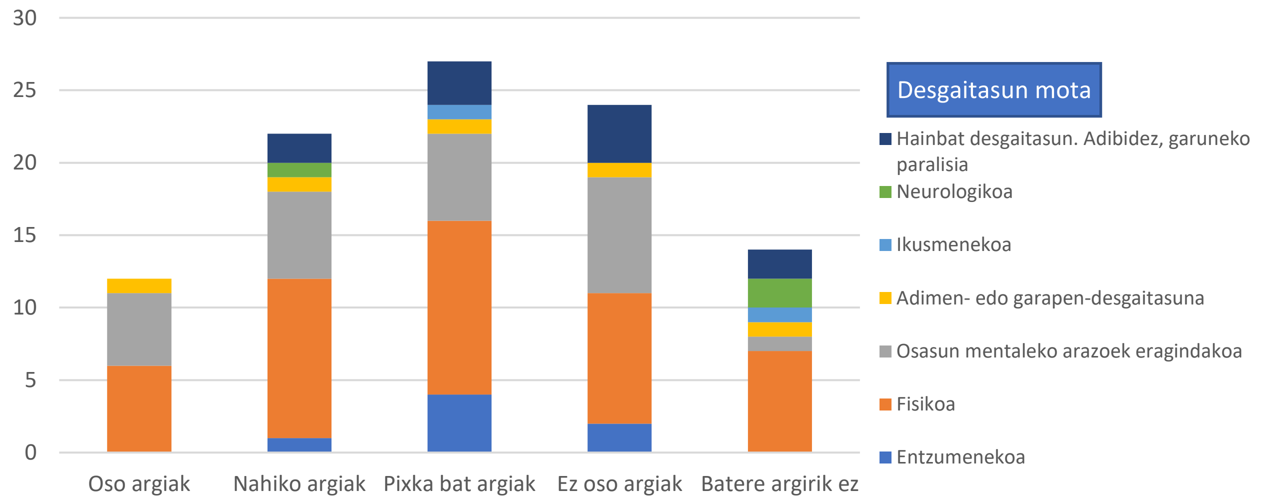

Komunikazio-oztopoak

GALDETEGIA

Sentitu al duzu prozesuan gutxi utzi dizutela parte hartzen zure desgaitasunagatik?

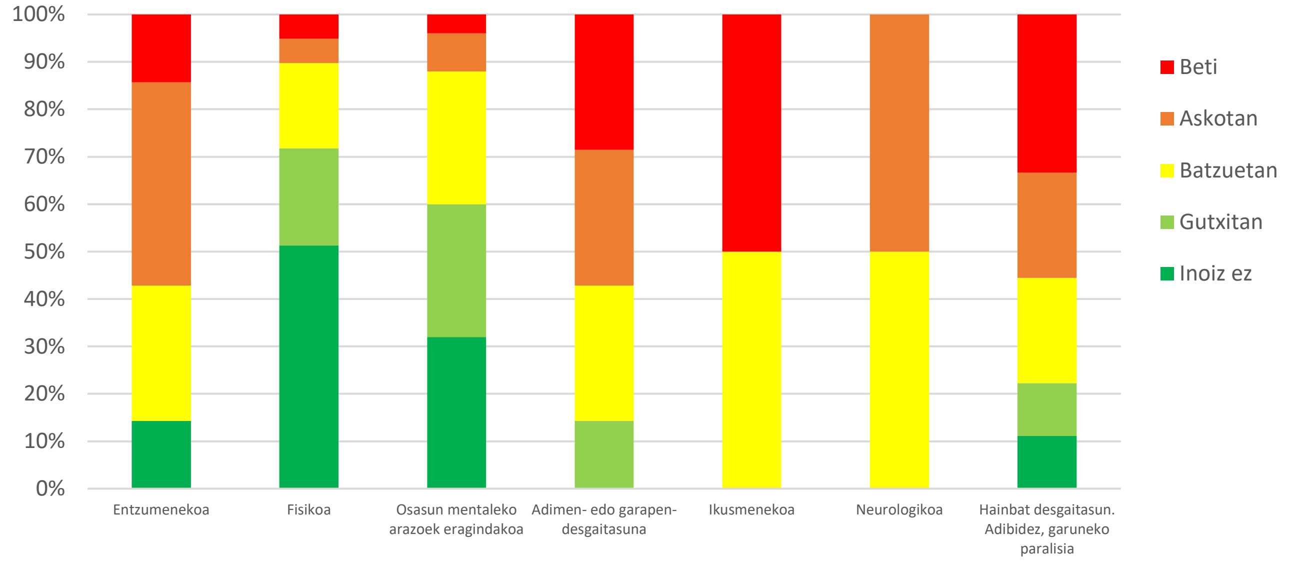

Komunikazio-oztopoak

GALDETEGIA

Uste duzu besteek sinesten zintuztela edo ulertzen zintuztela hitz egiten zenuenean?

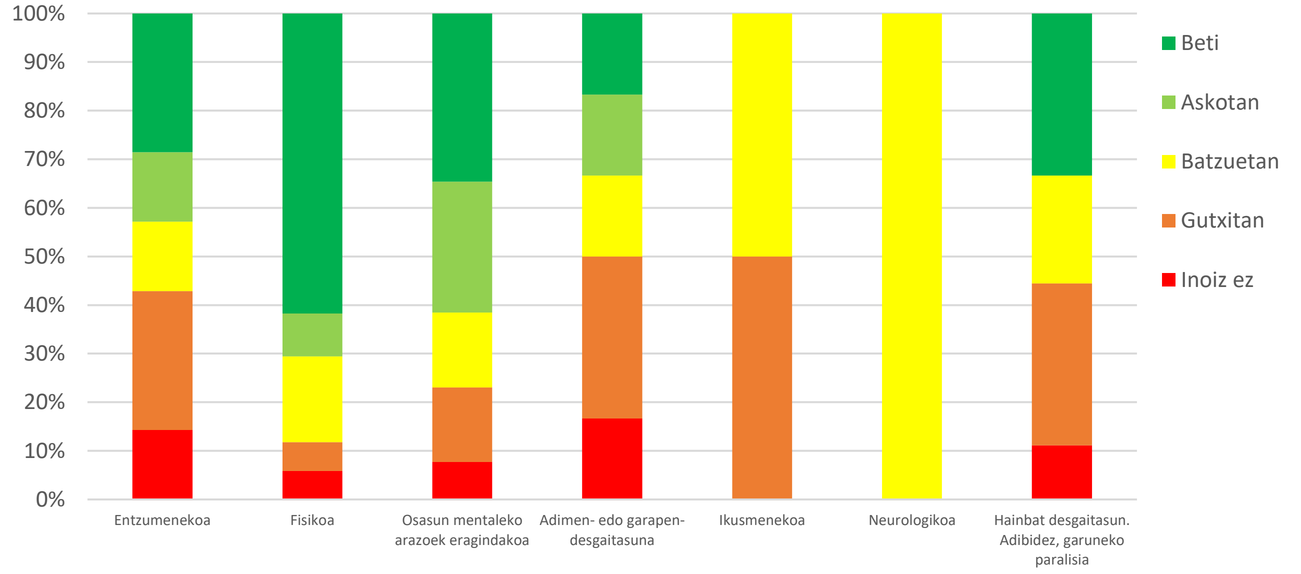

Ulermen-oztopoak

GALDETEGIA

Ulertu al duzu prozesuan zehar eman dizuten informazioa?

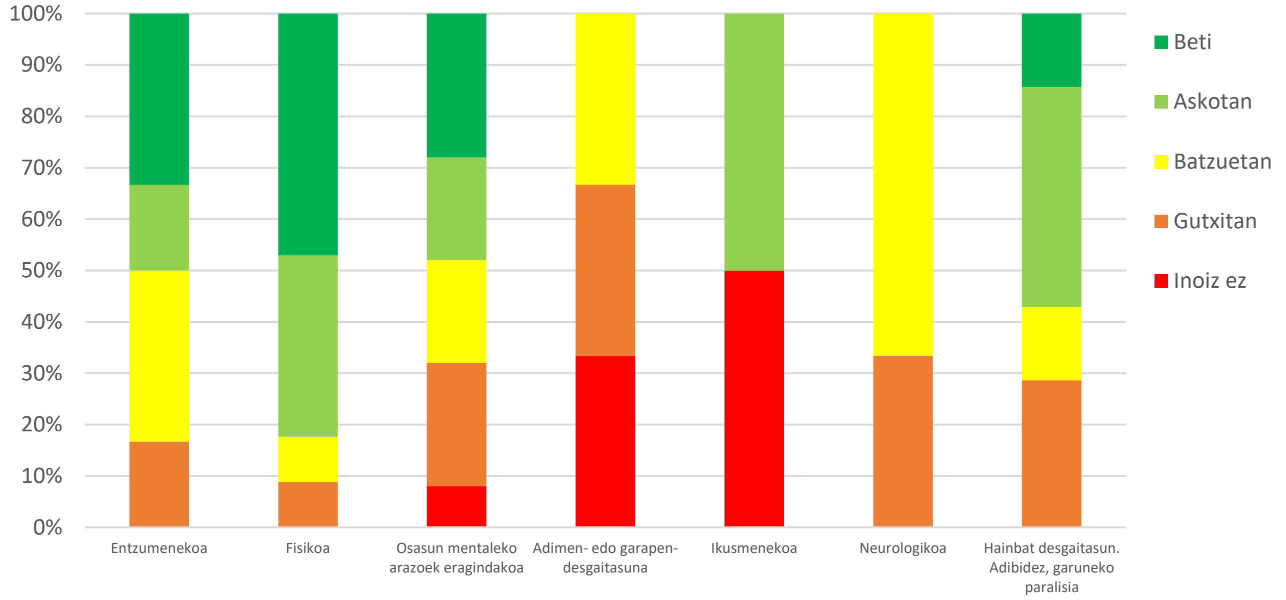

Ulermen-oztopoak

GALDETEGIA

Ulertzen al duzu Justizia Administrazioak jendeari, oro har, ematen dion informazioa?

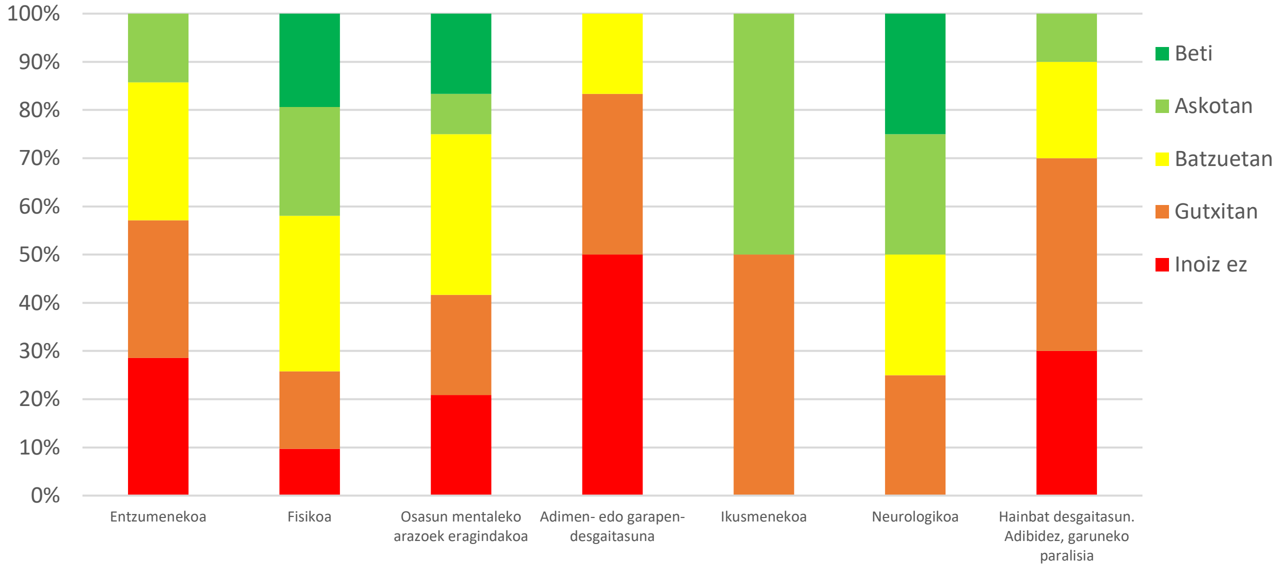

Ulermen-oztopoak

GALDETEGIA

Justizia Administrazioarekin kontaktua telefonoz edo internetez izan bada, ulertu al duzu eman dizuten informazioa?

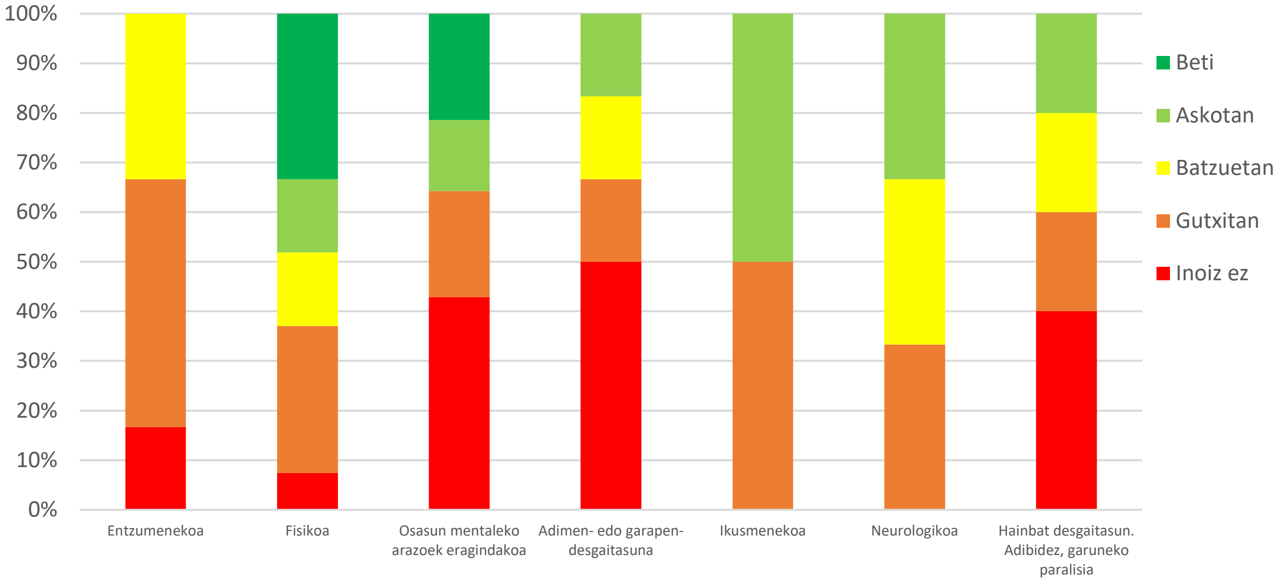

Ulermen-oztopoak

GALDETEGIA

Judizio-aretoan badira gauzak hobeto ulertzen lagundu dizuten elementuak, hala nola piktogramak, telebista eta ordenagailuak?

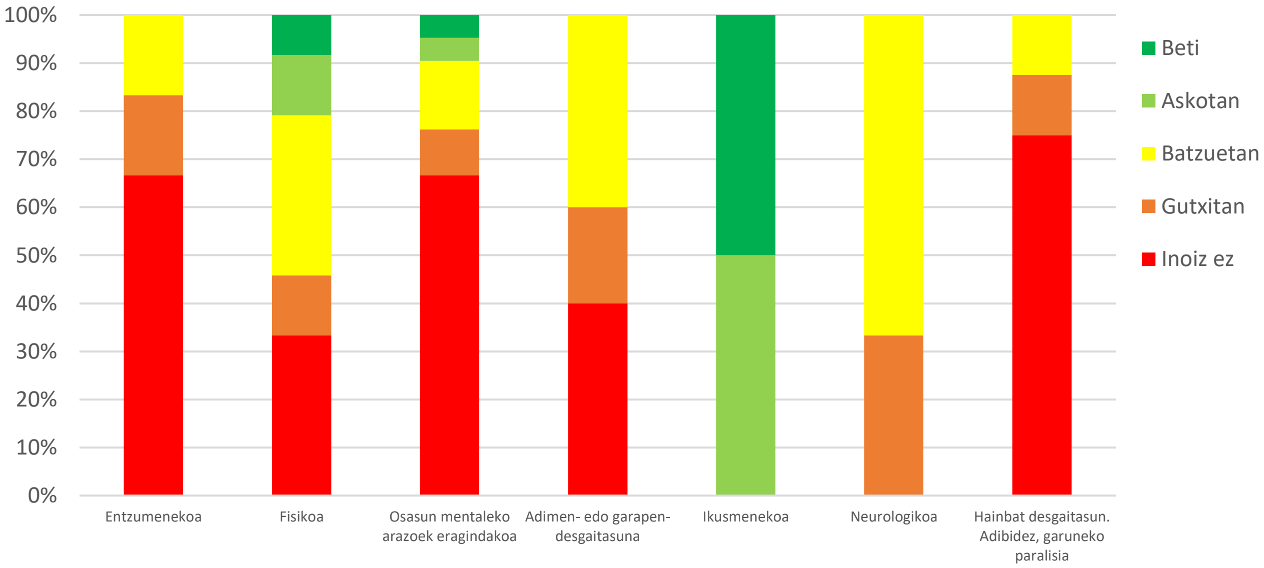

Ulermen-oztopoak

GALDETEGIA

Ulertzen al duzu epaileek, fiskalek eta letraduek erabiltzen duten hizkera?

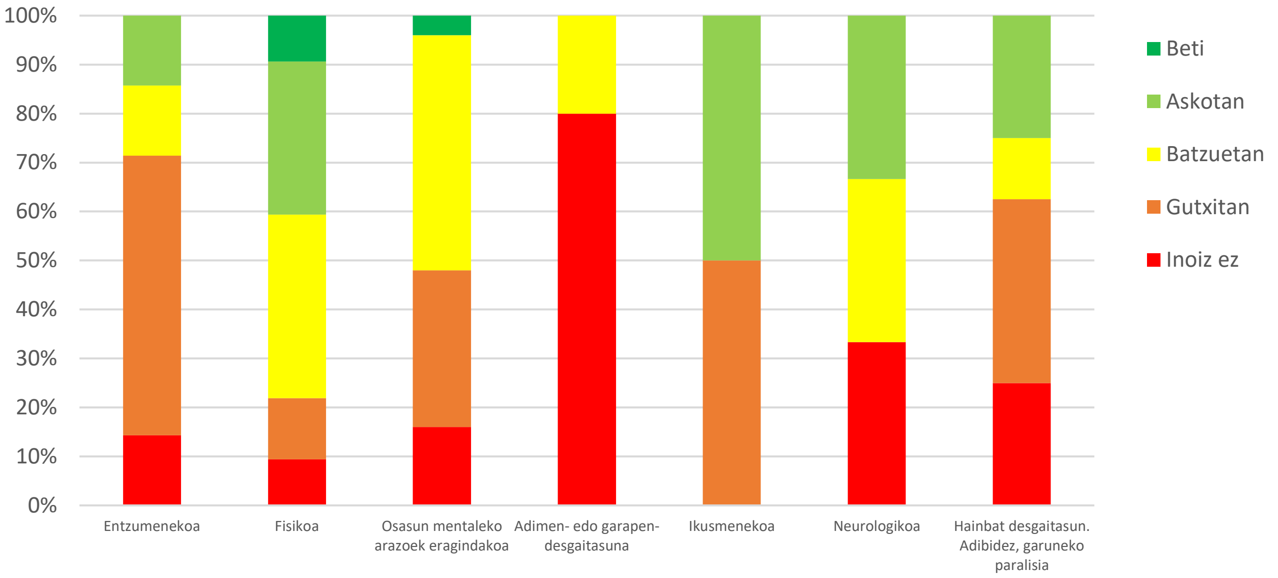

Prozedura

GALDETEGIA

Zailak izan al dira eman behar izan dituzun urratsak, epaiketa edo lege-prozesu bat zure beharretara egokitzea eskatzeko?

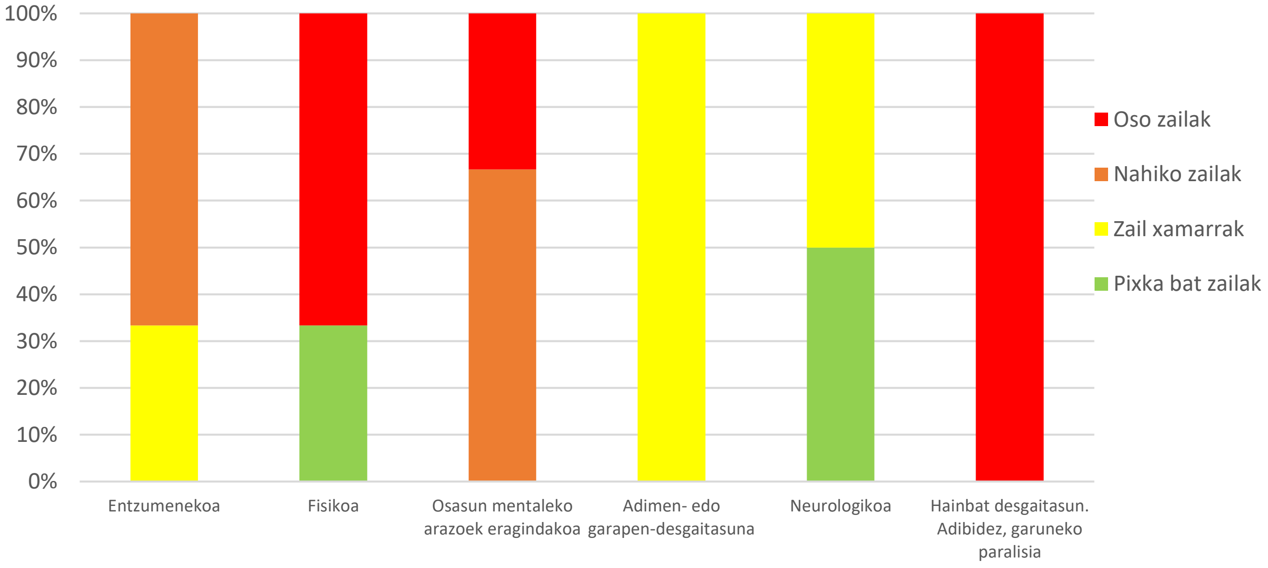

Profesionalen prestakuntza

GALDETEGIA

… prestatuta zeuden desgaitasunen bat duten pertsonak artatzeko?

Epaileak, fiskalak eta letraduak...

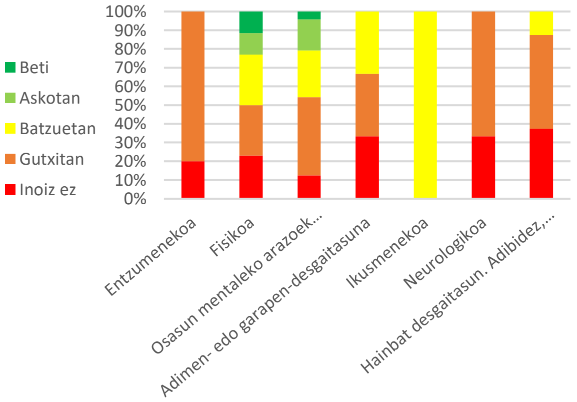

Abokatuak, prokuradoreak eta gizarte-graduatuak...

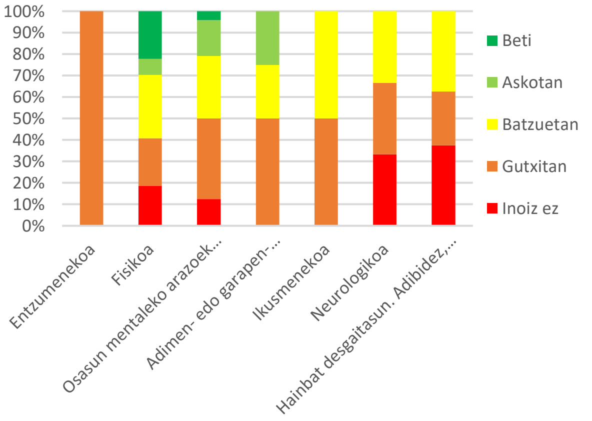

Nabaritutako tratua

Diskriminazioa

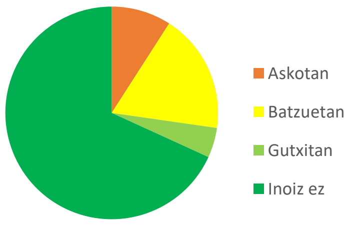

Tratu hurbila eta enpatia

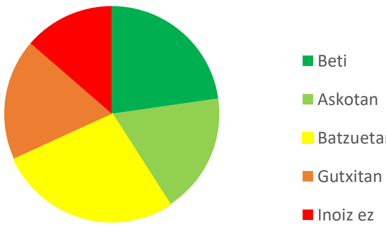

Hitzak aurkitzen tardatzen dut, eta kosta egiten zaie itxarotea.

Ez dut komunikatzeko arazorik izan. Gorra nintzela esan nuenean, nire premietara egokitu zuten komunikazioa; adibidez, motelago hitz eginez.

Prestakuntza gutxi, eta zero enpatia.

Epaitegiko profesionalek eta langileek bide luzea dute egiteko oraindik, baita gizarteak oro har ere; batez ere, desgaitasun intelektualari dagokionez.

Ez zegoen komunikaziorik nirekin. Nire laguntzaileari hitz egiten zioten, eta epaileak, amaitzen zuenean, laguntzaileari galdetzen zion ea ulertu nuen.

Denbora gutxi eskaintzen dizute.

Ez zidaten niri hitz egiten, laguntzaileari bakarrik

Justizia motela da...

Langile guztiek artatu naute atsegin eta jator.

Oro har, zerbait ulertu ez dudanetan, galdetu egin dut, eta zalantzak argitu dizkidate, nik ulertzeko moduko hitzak erabiliz.

Batzuetan, arazoa ez da komunikazioa izaten, baizik eta komunikatzeko duzun denbora; epaiketa atzerapenez badoa, guztiak dauka presa.

Ia denbora guztian, laguntzaileari

Beti artatu izan naute ondo.